

32644.

6041

Naesewõtmine
N.W.Gogol.

Eestirahwa Museumile

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

Nm. 262-

Eestirahva Muuseumile

Wanemuise näitelawa

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

45408

N A E S E W Õ T M I N E .

Koguni uskumata sündmus kolmes
waatuses.

N.W.Gogol.

Tõlkinud : A.Simm.

Wanemuise
näitelawa
+ TARTUS. +

Wanemuise näitelawa

Mai kuu 1916.

O s a l i s e d .

Agafja Tihonowna, kaupmehe tütar, môrsja.

Arina Panteleimonowna, tädi.

Fekla Iwanowna, kosjamoor.

Podkoljossin, ôuenôuunik.

Kotshkarjew, tema sôber.

Jaitshnitsa, eksekutor.

Anutshkin, endine jâlawâe ohwitser.

Shewakin, meremees.

Dunâshka, tüdruk.

Starikow, kaupmees.

Stepan, Podkoljossini teener.

I. W A A T U S .

Poissmehe tuba.

1. etteaste.

Podkoljossin. (üksi sohwa pääl pikali, piip suus). Noh, kui hakkad nonda üksi ajawiljel arutama, siis näed, et wiimaks tõesti on tarwis naene wõtta. Mis siis tööpoolest? Elad, elad ja lõpuks läheb nonda wiletsaks. Lasksin jällegi lihasöögi päewad mööda. Aga õieti on kõik nagu korras ja kosjamoor käib juba kolm kuud. Tööpoolest, iseenesel hakkab päris piinlik. Hei, Stepan!

2. etteaste.

Podkoljossin ja Stepan.

Podkol. Kas kosjamoor ei tulnud?

Stepan. Ei.

Podkol. Aga rätseppa juures käisid?

Stepan. Käisin.

Podkol. Mis, kas õmbleb frakki?

Stepan. Õmbleb.

Podkol. Kas palju juba on ära õmmelnud?

Stepan. Jah, õige palju, juba nõobiaukusid hakkas tegema.

Podkol. Mis sa ütled?

Stepan. Ütlen: hakkas juba nõobiaukusid tegema.

Podkol. Aga kas ta ei küsinud, mis jaoks härrale frakki waja on?

Stepan. Ei, ei küsinud.

Podkol. Wõib olla, ütles: kas härra ei taha wast naist wõtta?

Stepan. Ei, midagi ei ütelnud.

Podkol. Sa nägid ometi temal ka teisi frakki-

sid? Tema õmbleb ja ka, teistele?

Stepan. Ja, frakkisid ripub tal palju.

Podkol. Aga nende riie õn, ma arwan, halvem kui minu oma?

Stepan. Ja, see on nägusam, mis teie omal.

Podkol. Mis sa ütled?

Stepan. Utlen: see on nägusam, mis teie omal.

Podkol. Hää küll. Noh, aga kas ta ei küsinud, mis tarwis õige härra niisugusest peenest riidest omale frakki õmbleb?

Stepan. Ei.

Podkol. Kas ta ei rääkinud midagi sellest, et kas ta ei taha wast naist wõtta?

Stepan. Ei, seda ei rääkinud.

Podkol. Sina ometi ütelsid temale, missugune auujärk mul on ja kus ma teenin.

Stepan. Ütelsin.

Podkol. Mis ta selle pääle ütles?

Stepan. Utleb: saan püüdma.

Podkol. Hää küll. Mine nüüd.
(Stepan läheb ära).

3. etteaste.

Podkoljossin (üks)
Minul on niisugune arwamine, et must frakk nagu peenem on. Wärwilised frakid kolbawad rohkem sekretäridele, nimenõunikkudele ja muule pudipadile, nagu jõmpsika laadi. Need, kes auujärgu poolest kõrgemad, peawad rohkem tähele panema, nagu üteldakse, seda... äh, olen sõna ära unustanud. Ja hää sõna, aga ära unustanud. Ja paikene, kuidas sa säääl ka pöörad, aga õuenõunik on niisamasugune nagu polguülem, ainult et munder ilma olamärkideta. Hei, Stepan!

4. etteaste.

Podkoljossin ja Stepan.

Podkol. Kas wiksi ostsid?

Stepan. Ostsin.

Podkol. Kust sa ostsid? Sellest poodist, millest ma sulle rääkisin, mis Wosnes-

senski uulitsas on?

Stepan. Jah, sellest samast.

Podkol. Mis kas wiks on hää?

Stepan. Hää.

Podkol. Kas sa katsusid temaga saapaid puhas-
tada?

Stepan. Katsusin.

Podkol. Mis, läigib?

Stepan. Mis läikimisesse puutub, siis läigib
hästi.

Podkol. Aga kui ta sulle wiksi andis, kas te
ei küsinud, mis jaoks härrale küll niisu-
gust wiksi tarwis on?

Stepan. Ei.

Podkol. Wõib olla, kas ei rääkinud: Kas härra
ei hakka wast naist wõtma?

Stepan. Ei, midagi ei rääkinud.

Podkol. Noh, hää küll, mine pääle! (Stepan lä-
heb ära)

5. etteaste.

Podkoljossin (üksi). Arwata tühi asi saapad,
aga siisgi, kui nad halwaste tehtud ja
pruunikas wiks, siis ei ole hääs/seltskon-
nas niisugust lugupidamist. Ikka nagu mit-
te nii... Ja weel jälk on, kui konnasilmad.
Ma olen walmis jumal teab mis ära kannat-
tama, ainult mitte konnasilmasid. Hei, Ste-
pan!

6. etteaste.

Podkoljossin ja Stepan.

Stepan. Mis soowite?

Podkol. Kas sa ütelsid kingsepale, et konna-
silmasid ei ole?

Stepan. Utelsin.

Podkol. Mis tema ütles?

Stepan. Utles: hää küll. (läheb ära)

7. etteaste.

Podkoljossin, siis Stepan.

Podkol. Tülikas asi, pagan wotku, see naese-

wõtmine! Seda ja teist ja Kõike. Et see ja teine korraga oleks. Ei, tont wõtku, see ei ole mitte nonda kerge, nagu räägitakse. Hei Stepan! (Stepan tuleb sisse) Ma tahtsin sulle weel ütelda...

Stepan. Kosjamoor tuli.

Podkol. Ah, tuli, kutsu ta siia. (Stepan läheb ära) Ja, see asi... asi ei ole mitte nii. raske asi.

8. etteaste.

Podkoljossin ja Fekla

Podkol. A, tere, tere, Fekla Iwanowna! Noh, mis? Kuidas? Wõta tool, istu ja jutusta. Noh, nii kuidas siis, kuidas? Kuidas ta nimi nüüd oli: Melanja?...

Fekla. Agafja Tihonowna.

Podkol. Ja, ja Agafja Tihonowna. Ja wist mõni neljakümme aastane neitsi?

Fekla. Sugugi mitte, aga mitte. See on, kui ära wõtate, siis igapäew muudkui kiidate ja tänate.

Podkol. Sa waletad ju, Fekla Iwanowna!

Fekla. Wana olen ma, isakene, et waletada; peni waletab.

Podkol. Aga kaasawara, kaasawara? Jutusta uuesti.

Fekla. Kaasawara: Kiwimaja Moskwa linnajaos, kahe taasiga nonda suure sissetulekuga, et päris lust: poodimees üksi maksab seitsesada rubla poodi eest; õllepood tõmbab ka hulka rahwast; kaks puust liigerit - üks liiger päris puust, teine kiwist kundamendi pääl, kumbgi toob nelisada rubla sisse. Wiljaaed weel Wiiburi poole pääl. Kahe aasta eest rentis kaupmees kapusta alla, ja niisugune kaine kaupmees, ei wõta kibedat suu sissegi, ja kolm poega: kahele wõttis juba naesed, "aga kolmas," ütleb, "on weel noor, las istub poodis, et kergem oleks kaupade ajada, mina olen," ütleb, "juba wana, las siis poeg istub poodis

et kaup kergemini läheks".

Podkol. Aga ise, missugune ta ise on?

Fekla. Nagu suhkrutükk! Walge, punane, nagu weri ja piim... Magus nõnda, et jutustada ei saa. Saate siit saadik rahul olema. (kõri pääle näidates), see on sõbrale ja waendasele ütelda: "Ai Fekla iwanowna, aituma!"

Podkol. Aga tema ei ole ju mitte staabi ohwitseri tütar?

Fekla. Kolmanda kildi kaupmehe tütar. Aga niisugune, et kindralillegi kõlbab, kaupmehest ei taha kuulda. "Minul", ütleb, "olgu mees, missugune tahes, kas wõi inetu, kui ta aga mõisniku seisusest on". Ja niisugune peenikene! Ja kui pühapäewal siidikleidi selga paneb, - siis Jeesuke muudkui kahiseb. Würstitütar lihtsalt!

Podkol. Mina küsin ju sellepärast sinu käest, et ma õuenõunik olen, siis minul.. mõistad?...

Fekla. Isegi teada, miks ei mõista? Oli meil ka õuenõunik, aga lükati tagasi: ei meeldinud. Oli teisel niisugune imelik wiis: mis ta sona ütleb, seda waletab, aga näo poolest niisugune kena. Mis sääli teha, nõnda jumal loonud; ta isegi hädas, aga ei saa ilma luiskamata - nõnda on juba jumala tahtmine.

Podkol. Noh, aga pääle selle teisi ole?

Fekla. Ja missugust sulle weel? See on ju kõigest kõige parem.

Podkol. Wõi kõige parem?

Fekla. Kas käi wõi terve ilm. läbi, niisugust ei leia.

Podkol. Mõtleme järele, mõtleme järele, emakene. Tule ülehonne. Meie sinuga jälle, tead, nõnda: mina pikutan, aga sina jutustad...

Fekla. Anna andeks, isakene! Juba kolmat kuud käin sinu poole, aga kasu ei ole midagi ikka istub öökuues ja kisub, kae, piipu.

Podkol. Aga sina arwad küll, et naesewõtmine on ükstapuhas, nagu: "hei, Stepan, anna saapad!" Tõmbad jalga ja lähed? Peab aruta-

ma vaatama.

Fekla. Noh, mis siis? Kui waadata, siis waata. Selleks kaup on, et waadata. Käse kuub anda ja praegu kohe, paras hommikune aeg, ja sõida.

Podkol. Praegu? Aga näed, kui udune. Sõidan wälja, aga häkki pistab sadama.

Fekla. Aga sinuleenesele on paha! Sest pääst wahib juba hall juuks, warsti ei kölba sa enam sugugi abielu asja jaoks. Oige ime, et tema ouenouunik on! Meie wõtame niisuguseid wäimehi, et sinu pääle ei waatagi.

Podkol. Mis tühja puru sa ajad? Mis sul häkki meelde tuli ütelda, et minul hall juuks? Kus see hall juuks siis on? (Kat-sub oma juukseid).

Fekla. Kuidas siis halli juust ei ole, - selleks inimene elabgi. Waata! See ei kölba temale, teine ei kölba temale. Aga minul on niisugune kapten walmis, et sina temale ôlanigi ei ulata, ja räägib nagu pasun, admiralteedis teenib.

Podkol. Aga waletad, ma waatan peeglist, - kust sa selle halli juukse wälja mõtlesid. Hei Stepan, too peegel! Ehk ei, pea, ma lähen ise. Kas nüüd ei ole jumal hoidku, see on halwen kui roungehaigus. (Läheb ära teisi tuppa).

9. etteaste.

Fekla ja Kotshkorjew (sisse jookstes).

Kotshkorjew. Mis, Podkoljõssin?... (Feklat nähes). Kuidas sina siin oled? Ah, sina! Noh kuule, mis pagana jaoks sa mulle naese wõtsid?

Fekla. Aga mis sellest siis paha? Seadust täitsid.

Kotshk. Seadust täitsin! Oige imeasi - nae-ne! Kas ma ilma temata wast läbi ei saanud?

Fekla. Sa ise ju käisid pääle: wõta mulle

naene eideke, ja ainult.

Kotshk. Ah sina wana rott!... Noh, aga siin mispärast? Kas siis Podkoljossin tahab?..

Fekla. Aga mis siis? Jumal saatis õnnistuse

Kotshk. Ei? Waat, kus lõppus, mulle mitte sõnagi sellest. Kas näe? Palun alandlikult: tasahiljukesi, ah?

10. etteaste.

Endised ja Podkoljossin (peegel käes, millesse ta waga tähelepanelikult wahib).

Kotshk. (seljattagast juurde hiilides, heidutab teda) Puh!

Podkol. (Karjatades ja peeglit naha pillates).

Hull! Noh, mispärast... mispärast... Noh mis-sugused rumalused! Heidutas ära, tööpoolest, et süda enam õige koha pääl ei ole.

Kotshk. Noh, pole wiga, tegin nalja.

Podkol. Missugused naljad talle pähe tulewad! Siinamaani ei saa kokkumisest toibuda. Ja peegli, näed, ajasid puruks: see ei ole ju ilmahinnata saadud asi: inglise magasi-nist ostetud.

Kotshk. Noh, küllalt: ma otsin sulle teise peegli.

Podkol. Ja, otsid. Ma tunnen neid teisi peeglid: näitab kümme aastad wanemaks ja nägu paistab wildak.

Kotshk. Kuule, mina peaksin õige rohkem sinu pääle wihastama: sina warjad minu, oma sõbra eest, kõike. Sul on ju nõu tulnud naist wotta?

Podkol. Kus lori, ei ole mõtelnudgi!

Kotshk. Tunnistus on silma ees. (Näitab Fekla

pääle). Sää! on ju, teadagi, mis lind.

Noh, mis siis, pole wiga, pole wiga. Siin ei ole midagi sarnast. Kristlik asi, isamaalegi tarwilik. Ole hää, ole hää, mina wotan kõik asjad oma hoolde. (Feklale).

Noh, räägi: kuidas, mis ja muud. - Mõisniku, ametniku wõi kaupmehe seisusest, mis, ja kuidas nimi?

Fekla. Agafja Tihonowna.

Kotshk. Agafja Tihonowna Brandahlõstowa?

Fekla. Aga ei ole - Kuperdjägina.

Kotshk. Elab Kuuepoodi reas, mis?

Fekla. Aga näed ei; on rohkem Liiwa pool, See-
bi uulitsas.

Kotshk. No ja, Seebi uulitsas, kohe poodi
kõrwal - puumaja?

Fekla. Ja ei ole ka mitte poodi kõrwal,
waid õllekeldri kõrwal.

Kotshk. Kuidas õllekeldri kõrwal, - no nüüd
ma ei tea.

Fekla. Kui pöörad põikuulitsasse, siis on sääl
kohe wahiputka; ja kui sa wahiputkast möö-
da lähed, pööra pahemale poole, ja kohe
silma ees on puumaja, kus õmbleja elab, kes
enne Senati oberskiga elas. Sina ära astu
õmbleja juure sisse, waid kohe tema kõr-
wal on teine maja, kiwist - wat see ongi
tema maja, milles see on, tema elab, Agafja
Tihonowna ikka, mõrsja.

Kotshk. Hää küll, hää küll. Nüüd ma säen kõik
selle korda; aga sina käi minema - sind
ei ole enam tarwis.

Fekla. Kuidas nõnda? Kas siis sina ise õige
tahad pulma joonde ajada.

Kotshk. Ise, ise; sina ainult ära sega enam.

Fekla. Ah, missugune nurjatu! See ei ole ju
mehe amet. Jätke paikene, toepoollest.

Kotshk. Mine, mine! Sina ei saa millestgi aru
ära sega. Igal kilgil oma kolle, lase
jalga!

Fekla. Inimeste käest muudkui leiba ära wõt-
ta, jumalawallatu niisugune! Niisuguse rämp-
su sekka segas ennast. Kui oleks teadnud
mitte midagi ei oleks ütelnud. (Läheb pa-
haselt ära).

9. etteaste.

Podkoljossin ja Kotshkarow.

Kotshk. Noh, wennas, seda asja ei wõi edasi lü-
kata - sõidame.

Podkol. Aga mina ei ole weel midagi. Ma ainult
motlesin nõnda.

Kotshk. Tühi asi, tühi asi! Ara aga häbene: ma

wôtan sulle nõnda naese et sa ei kuulegi. Meie soidame otsekohe mõrsja juurde ja küll sa näed, kuidas kõik äkki.

Podkol. Kas nüüd ei ole! Kohe aga sõita!

Kotshk. Aga mille pärast siis, anna andeks, mille pärast asi ees on? ... Noh, waata ise: noh, mis sellest on, et sa naesemees ei ole? Waata oma toa pääle: noh, mis säääl on? Näed, säääl seisab puhastamata saabas, säääl pesukauss, säääl terve hunik tubakut laua pääl, ja sina ise põõnutad nagu wana worst terve päew külje pääl.

Podkol. See on õige. Seda korda, ma tean ise, et mul ei ole.

Kotshk. Noh, aga kui sul naene on, siis sina lihtsalt ei tunne iseennast ega midagi: Siin saab sul sohwa olema, koerakene, mõni lind punris, näputöö... Ja kujuta enesele ette, sina istud sohwa pääl - ja äkki istub sinu kõrwale naesukene, kenakene niisugune, ja käega sind...

Podkol. Ja, pagana pihta, kui mõtled õige, missugusid käekesi! tööpoolest on, sest lihtsalt, wennas, nagu piim.

Kotshk. Kus sa sellega! Nagu neit ainult käekesed oleksiwad! ... Nendel on, wennas... Noh mis säääl rääkida; nendel, wennas, on tont teab, mis.

Podkol. Jah, kui sulle õigust ütelda, mina armastan, kui minu kõrwal kena naesuke istub.

Kotshk. Noh, näed, ise saad aru. Nüüd on ainult tarwis asjad ära korraldada. Sina ära muretse millegi eest. Pulma pidusöök ja muud - seda kõik juba mina... Wahuweini ei wõi, wennas, kuidagi alla ühe tosina olla, kas tee mis tahad. Madeirat ka pooltosinat pudelid tingimata Mõrsjal on, arwatawasti, tore hunik tädäsid ja waderid - need ei armasta nalja teha. Ja Reini weini - tont temaga, kas pole tõsi? Ah? Aga mis lõunasöögisse puhtub - mul on, wennas, oukokk teada: nõnda sööda, koer,

täis, et lihtsalt ülese ei tõuse.

Podkol. Luba, sina hakkad nõnda tuliselt pih-
ta, nagu oleksgi tööpoolest juba pulm käes.

Kotshk. Ja miks siis mitte? Miks siis edasi
lükata? Sina oled ju nõuus?

Podkol. Mina? Noh, ei... mina ei ole weel mit-
te päris nõuus.

Kotshk. Säh sulle! Sa ju praegu ütelsid, et
tahad.

Podkol. Ma ütelsin ainult, et ei oleks paha.

Kotshk. Kuidas, luba! Meil ju peaaegu kõik
asi... Ja mis? Kas sulle naesemehe elu
ei meeldi, wõi mis?

Podkol. Ei, meeldib.

Kotshk. Noh, mis siis? Milles asi seisab?

Podkol. Asi ei seisa õige millesgi. Aga ai-
nult imelik...

Kotshk. Mis siis imelik on?

Podkol. Kuidas siis imelik ei ole: olin ik-
ka poissmees, aga nüüd korraga naesemees...

Kotshk. No, no... no, kas sul häbi ei ole? Ei,
ma näen sinuga on tarwis tõsiselt rääki-
da: ma räägin sinuga awalikult nagu isa
pojaga. Noh, waata, waata enese pääle te-
raselt, näituseks nõnda, nagu sa praegu
minu pääle waatad. Noh, mis sa praegu o-
led? Lihtsalt puutükk, mitte mingisugust
tähtsust sul ei ole. Noh, mille jaoks sa
elad? Noh, waata peeglist - mis sa sääl
näed? Rumalad nägu - muud midagi. Aga
siis, kujuta ette, saawad sinu ümber lapsu-
kesed olema, mitte ainult, et kaks ehk kolm,
aga wõib olla, et terwelt kuus, ja kõik
sinu nägu nagu kaks tilka wett. Sina oled
nüüd üks, ouenõuunik, ekspeditor wõi min-
gisugune ülem, jumal sind teab; aga siis,
kujuta ette, on sinu ümber ekspeditorike-
sed, niisugused wäiksed wõrukaelad, ja mõ-
ni kelm sirutab käe wälja ja tirib sind
poskhabemest, aga sina teed temale ainult
koera wiisi: auh, auh, auh! Noh, kas on sel-
lest midagi paremat, ütle ise?

Podkol. Aga need on ju ainult kole wallatud:

rikuwad kõik ära, pilluwad paberid laiali.
Kotshk. Las mässata, nad on ju kõik sinu nägu,
see on asi.

Podkol. Ja tõepoolest on päris naljakas, tont
wõtku: niisugune väike plõnn, kutsikas nii-
sugune, ja juba sinu sarnane.

Kotshk. Kuidas naljakas ei ole, - muidugi nal-
jakas. Noh, siis sõidame.

Podkol. Minugipärast, sõidame.

Kotshk. Hei; Stepan! Too oma härrale ruttu riid-
ded.

Podkol. (riideid selgä ajades, peegli ees.) Ma
arwan küll, et tarwis oleks walges westis.

Kotshk. Tühi asi, ükskõik.

Podkol. (kraet kaela pannes.) Araneetud pesunae-
ne, nõnda wiletsasti on kraed triikinud -
ei seisa kuidagi. Sina ütle temale, Stepan,
et kui tema tobu, nõndawiisi pesu triigib,
siis wõtän mina teise. Ta wiidab wist pois-
tega aega, aga ei triigi.

Kotshk. Aga wennas, ruttemini! Kuidas sa koh-
merdad!

Podkol. Kohe, kohe (Ajab fraki selgä ja istub).
Kuule Ilja Fomitsh, kas tead, mis? Sõida
õige sina ise.

Kotshk. No waata weel: Kas sa arust ära oled?
Sõitku mina! Kes siis meist õige naist wõ-
tab, sina wõi mina?

Podkol. Tõesti, nagu ei tahaks: olgu parem hom-
me.

Kotshk. No kas sul on tilka aru pääs? No kas
sa ei ole molkus? Oli juba päris minemas
- äkki ei ole tarwis! No ütle, ole hää mees,
kas sa ei ole siga, kas sa ei ole lurjus
selle järele?

Podkol. No mis sa sõimad? Mispärast? Mis ma
sulle olen teinud?

Kotshk. Tola, täistopitud tola, seda ütleb sul-
le igäüks. Rumal, lihtsalt rumal, olgu küll
ekspeditor. Millepärast ma siis hoolitsen?
- Sinu kasu pärast; suust wõtaks tükki ära.
Lamab araneetud wanapoiss! No ütle, ole hää,
noh mis sa oled? - Noh, noh, lupard, logask, üt-
leksin niisuguse sõna... aga ei kölba ainult.

Wana naene! Hullem weel!

Podkol. Ja ka sina oled hää tõepoolest. (Poo-
le häälega). Kas sul aru pääs? Siin sei-
sab ori, aga tema söimab selle juuresole-
kul, ja weel niisuguste sõnadega; ei leid-
nud teist kohta.

Kotshk. Ja kuidas sind siis mitte sõimata,
üttele, ole hää? Kes sind saab sõimamata
jätta? Kellel on julgust sind sõimamata
jätta? Nagu korralik inimene kunagi, ot-
sustas naist võtta, kuulab mõistuse häält,
ja äkki - lihtsalt lollist pääst, maru-
rohtu sisse söönud, puupakk.

Podkol. Noh, küllalt, ma sõidan - mis sa nii
kisendad?

Kotshk. Sõidan! Muidugi, mis siis muud teha
kui sõita! (Stepanile). Anna talle kübar
ja sinel.

Podkol. (ukse pääl). Niisugune, täiesti, imelik
inimene. Temaga ei sa kuidagi läbi: sõi-
mab äkki läbi, asja ees, teist taga. Ei
küsi mingisugusest kombest.

Kotshk. On juba lõpp, nüüd ei sõima. (Mõle-
mad lähewad ära).

E e s r i e .

II W A A T U S .

Tuba Agafja Tihonowna majas.

1. etteaste.

Agafja Tihonowna paneb kaarta wälja, kôrwal waatab tädi Arina Panteleimonowna.

Agafja. Jälle tee, tädikene! Mingisugune ruutu kuningas tunneb huwirust... pisa-
rad... armastuse kiri, pahemalt poolt awaldab risti kuningas suurt osawõtmist, aga keegi kuri naesterahwas eksitab.

Arina. Aga kes, sa arwad, oleks risti kunin-
gas?

Agafja. Ei tea.

Arina. Aga mina tean, kes.

Agafja. Aga kes?

Arina. Aga tubli kaupmees, kes kalewi reas on, Aleksei Dmitriewtsh Starikow.

Agafja. Sugugi wist mitte tema, ma löön wõi mis pääle kätt, et mitte tema.

Arina. Ära riidle, Agafja Tihonowna, juuksed juba niisugused tõmmud. Ei ole teist risti kuningat.

Agafja. Aga ei ole: risti kuningas tähendab siin moisnikku - kaupmees jääb kaugele risti kuningast.

Arina. Eh, Agafja Tihonowna, ei oleks sa küll sedawiisi ütelnud, kui sinu isa, kadunud Tihon Panteleimonowitsh elas. Lõi wahel terve laia peega wastu lauda ja hüüdis: "Sülgan ma", ütleb, "selle pääle, kes häbeneb kaupmees olla: ei anna aga", ütleb, "tütart polguülemale. Las teawad teised! Ja ka poega", ütleb, "ei anna teenistusse. Mis", ütleb, "kas kaupmees ei tee ni keisrit nõndasamati nagu wiga teine?" Ja terve laia peega porutas aga wastu lauda. Aga käsi nagu pangi pöhi -

päris hirm! Kui õige õigust ütelda, tema tempisgi sinu ema elu ära, kadunu oleks kauemini elanud.

Agafja. No näed, et ka minulgi niisugune kuri mees oleks! Mitte millegi hinna eest ei lähe kaupmehele!

Arina. Aga Aleksei Dmitriewitsh ei ole ju niisugune.

Agafja. Ei taha, ei taha! Tal on habe: hakkab sööma, kõik jookseb habemesse. Ei, ei, ei taha!

Arina. Aga kust siis hääd mõisnikku saada? Ega teda uulitsa päält ei leia.

Agafja. Fekla Iwanowna otsib; tema lubas koige parema välja otsida.

Arina. Aga tema on luiskaja, mu kulleke.

2. etteaste.

Endised ja Fekla.

Fekla. Ah, ei, Arina Panteleimonowna, patt on ilmaaegu teist laimata.

Agafja. Ah, see on Fekla Iwanowna! Noh, mis? Räägi, jutusta! Kas on?

Fekla. On, on, las enne hinge tagasi tõmmata - nonda ära waqwatud olen! Sinu käsu pääle käisin kõik majad läbi, ronisin kantseleisid, ministeriumisid mööda, kauraulides hulkusin... Tead ka, emake, mind oleks peaaegu läbi pekstud, jumala eest: see wanaeit, kes Aferowid paari sobitas, nonda kippus mulle kallale: "Sina niisugune ja seesugune, ainult leiwa kisud ära teise käest, pea oma linnajaos ametit, ütleb: - "Mis siis", ütlesin mina otse kohe: "mina olen walmis oma preili hääks, ära pane pahaks, kõik tegema" Selle eest aga niisuguseid peigmehi sulle muretsesin! See on, ilm seisis enne ja seisab pärast, aga niisuguseid ei ole weel olnud. Weel täna tulewad moned. Ma jooksin nimelt siia sulle ette teatama.

Agafja. Kuidas täna? Kallis Fekla Iwanowna, ma kardan.

Fekla. Ei, ära pelga, emakene! Harilik asi.

Tulewad, ja waatawad, muud midagi. Ja si-
na waatad neid; Jäei meeldi - noh, siis
soidawad ära.

Arina. Noh, arwan, meelitasid küll häid siia!

Agafja. Aga mitu neid on? Palju?

Fekla. On inimest kuus.

Agafja. (karjatades). Uh!

Fekla. No mis sa, emakene, nõnda kokkusid!
Parem wälja walida: üks ei kölba, teine
kõlbab.

Agafja. Mis nad siis on, mõisnikud?

Fekla. Koik, nagu otsitud, niisugused, nagu
weel ei ole olnud.

Agafja. Noh, missugused, niisugused?

Fekla. Aga toredad, kõik niisugused tublid,
korralikud. Esimene, Baltasar Baltasa-
rowitsh Shewakin, niisugune tore, murewäes
on teeninud - sünnib sulle just. Ütleb,
et temal tarwis on, et mõrsja kehakas
oleks, aga kõhnasid ei armasta sugugi.
Aga Iwan Pawlowitsh, kes eksekutori ame-
tit peab, niisugune tähtis, et ära mine
ligi. Niisuguse uhke olekuga, paks; kui
käratas mulle: "Sina ära aruta mulle
tühje asju, et mõrsja niisugune ja teist-
sugune, sina ütle otsekohe, kuipalju te-
mal liikuwad ja liikumata warandust?"
- Nõnda ja nõndapalju, isakene! - "Wale-
tad, koerawõsu!" Ja lisas weel, emakene
niisuguse sõna juurde, et ei kölba sul-
le ütelda. Ma sain kohe aru: ehe, see pe-
ab tähtis härra olema!

Agafja. Noh, ja kes weel?

Fekla. Weel on Nikanor Iwanowitsh Anutsh-
kin. See on niisugune peenikene, ja huu-
led, emakene, - wabarnad, päris wabarnad
- niisugune tore. "Minul", ütleb, "on
tarwis, et mõrsja ilus oleks, hästi kas-
watatud, et ta ka Prantsuse keelt kõ-
nelda oskaks." Ja peenikeste kommetega
inimene, Saksa wärki; aga ise niisugune
peenikene, ja jalad kitsad, peenikesed.

Agafja. Ei, minul ei ole need peenikesed nii
nagu... ma ei tea... Ma näen neis mi-

dagi...

Fekla. Kui sa tahad tugewat, siis wõta Iwan Pawlowitsh. Paremat juba ei saa kedagi wälja walida. See on, midagi ütelda, alles härra - siis härra: waewalt sellest uksest mahub sisse - nii tubli.

Agafja. Ja kui wana ta on?

Fekla. Alles noor mees: aastat wiiskümmend, wõi ei ole veel wiiskümmendgi.

Agafja. Kuidas nimi?

Fekla. Nimi on: Iwan Pawlowitsh Jaitshnit-

Agafja. See on priinimi?

Fekla. Priinimi.

Agafja. Ah, mu jumal, missugune nimi! Kuule reklusha, kuidas see on, kui mina temale lähen, ja äkki on minu nimi Agafja Tihonowna Jaitshnitsha? Jumal teab, mis!

Fekla. Ei, emakene, Wenemaal on niisugusid priinimesid, et ainult sülgad ja risti ette lööd, kui kuuled. Aga, minugipärast kui priinimi ei meeldi, siis wõta Baltasar Baltasarowitsh Sewakin - tore peigmees.

Agafja. Missugused juuksed tal on?

Fekla. Kenad juuksed.

Agafja. Aga nina?

Fekla. Ee - ka nina on kena, kõik oma koha pääl; ja ise niisugune ilus. Ära aga pahaks pane: korteris on tal ainult piip, muud midagi ei ole - mingisugust mööblit.

Agafja. Aga kes veel?

Fekla. Akinf Stepanowitsh Pantelejew, ametnik, nimenõuunik, kokutab wähe, aga selle eest niisugune wiisakas.

Arina. Noh, mis sa nüüd ikka: ametnik, ametnik, aga kas ta mitte juua ei armasta, waatab, mis ütle.

Fekla. Joob küll; ei räägi selle wastu, joob. Mis sinna parata, - tema on ju nimenõuunik! Selle eest aga nii wagnene kui siid.

Agafja. No ei, mina ei taha, et mees mul joodik oleks.

Fekla. Sinu teha, emakene! Ei taha ühte, võta teine. Mis sellest siis on, kui mõnikord tilga rohkem võtab? Ega ta terwet nädalat purjus ei ole: mõni päew juhtub ka kaine olema.

Agafja. Noh, aga weel kes?

Fekla. Weel on üks, aga see on niisugune... Jumal temaga! Need on paremad.

Agafja. Noh, aga kes ta siis on?

Fekla. Ei taha teist rääkidagi. Tema on küll, olgu pääle, õuenouunik ja pael nõobiaugus, aga perra tulema raske, ei saa teda kodust wälja meelitada.

Agafja. Noh, aga weel kes? Siin on ju ainult wiis, aga sina ütlesid kuus.

Fekla. Kas weel wähe sulle? Waata kuidas äkki elawaks läks? aga ennist ehmatas ära.

Arina. Ja mis neist on, sinu mõisnikkudest? Olgu neid sul ka kuus, aga kaupmees, tõesti, on ükski kõigi nende vastu.

Fekla. Aga ei, Arina Panteleimonowna, mõisnik on ligupeetawam.

Arina. Ja mis sest lugupidamisest? Waat, Aleksei Dmitriewitsh, scobeli nahast kasuk seljas, sõidab saaniga...

Fekla. Aga mõisnik tuleb paletiga vastu, ütleb: "Sina poodimees, pööra tee päält korwale!" Ehk: "Näita poodimees, kõigeparemat sametit!" Aga kaupmees: "Olge hääd, isakene!" - "Võta müts maha, lontrus!" Wat mis ütleb mõisnik.

Arina. Aga kaupmees, kui tahab, ei anna kalewit; ja mõisnik jääb siis alasti, ja ei ole midagi selga panna mõisnikul.

Fekla. Aga mõisnik peksab kaupmehe läbi.

Arina. Aga kaupmees läheb politseisse kaebama.

Fekla. Aga mõisnik läheb senatori juurde kaupmehe pääle kaebama.

Arina. Aga kaupmees kubernereri juurde.

Fekla. Aga mõisnik...

Arina. Waletad, waletad, mõisnik! Kuberner on senatorist suurem! Kelgib mõisnikuga! Mõisnik kumardab niisamati; kui tarwis... (Eeskojas on kõlistamist kuulda). Wist kõlistab keegi.

Fekla. Attuh, need on nemad!

Arina. Kes nemad?

Fekla. Nemad... Keegi peigmeestest.

Agafja. (kiljatab). Uih!

Arina. Pühad kannatajad, halastage meie patuste pääle! Tuba kõik koristamata. (Häärab kõik, mis laua pääl, sülle ja jookseb tuba mööda). Aga lina, lina laua pääl on päris must, Dunähka, Dunähka! (Dunähka ilmub). Ruttu puhast lina! (Tõmbab lina laua päält ära ja jookseb tuba mööda).

Agafja. Ah, tädikene, mis ma teen? Ma olen peaaegu särgi wäel.

Arina. Ah, emakene, jookse ruttu riidesse panna! (Jookseb tuba mööda; Dunähka toob lina; eeskojas kõlistatakse) Jookse, üttele: "Kohe!" (Dunähka karjub eemalt: Kohe!)

Agafja. Tädikene, aga kleit ei ole triigitud!

Arina. Ah, halastaja jumal, ära saada hukatusesse! Pane teine selga.

Fekla. (sisse jookstes) Miks te siis ei lähe?

Agafja. Tihonowna, ruttu, emakene! (Kõlistatakse). Attuh! Ta ootab ju ikka.

Arina. Dunähka, lase ta sisse ja palu oodata. (Dunähka jookseb eeskotta ja awab ukse. Kostawad hääled: Kodus? - Kodus, palun astuge sisse, kõik püüawad uudishimuliselt läbi wõtmeaugu waadata)

Agafja. (kiljatab) Ah, kui paks!

Fekla. Tuleb, tuleb! (Kõik jooksewad ülepeä-kaela.)

3. etteaste.

Iwan Pawlowitsh Jaitshnitsa ja Dunähka

Dunähka. Oodake siin. (Ara)

Jaitshn. Olgu, oodata - ootame, kui ainult

mitte hiljaks jääda: tulin ju ainult mi-
 nutiks Departemangust ära. Äkki mõtleb
 kindral: "Äga kus eksekutor on?" - "Läks
 mõrsjat vaatama? ... Et ei näitaks niisu-
 gust, mõrsjat... Äga vaatame õige weel
 kord teateid. (Loeb) "Kahekordne kiwi-
 maja" ... (Tõstab silmad üles ja vaatab
tuba) On! (Loeb edasi) "Kaks flügeelit:
 flügel kiwist wundamendi pääl, flügel
 puust..." Noh, puust on wiletsapocine.
 Troska, kirjadega saan kahe hobusega, suu-
 re tekiga ja wäikesega". Wõib olla nii-
 sugune, mis ahju ajamiseks kõlbab. Wana-
 moor seletas küll, et esimene sort; olgu
 esimene sort. "Kaks tšesinad hõbelusi-
 kaid..." Muidugi majapidamiseks on hõ-
 belusikad tarwilikud. "Kaks rebase nahka
 kasukat..." Hm! "Neli suurt sulepatja
 ja kaks wäiksemat". (Pigistab tähtsalt
huuled kokku). "Kuus paari siidist ja
 kuus paari siitsist riideid, kaks õõ-
 kleiti, kaks..." Noh, see on tühine pää-
 tükki! "Pesu, serwietid..." See olgu,
 olgu, nagu ta tahab. Äga tarwis on seda
 kõik üle rewiderida. Nüüd, võib olla,
 labatakse maja ja tšollad, äga kui ära
 wõta - leiad ainult sulekotisid ja pää-
 padjad. (Kell kõliseb. Dunashka jookseb
ruttu läbi toa awama. Kostawad hääled.
Kodus? - Kodus.)

4. etteaste.

Iwan Pawlowitsh ja Anutshkin.

Dunashka. Oodake siin. Nad tulewad. (Läheb
ära. Anutshkin ja Jaitshnitsa wahetawad
kumardusi).

Jaitshnitsa. Mul on au!

Anutshkin. Kas mul ei ole wast au ilusa
majaperenaese isaga rääkida?

Jaitshn. Ei, sugugi mitte isaga. Mul ei
olegi weel lapsi.

Anutshkin. Ah, wabandage, wabandage!

Jaitshn. (Kõrwale) Selle inimese nägu on

mulle nagu kahtlane: Kas ta wast selle-
sama pärast siia ei tulnud, mille pärast
minagi. (Kõwasti.) Teil on wist majape-
renaesega asja?

Anutshk. Ei, mis... asja ei ole midagi, waid
tuln niisama mööda minnes sisse.

Jaitshn. (kõrwale.) Waletab, waletab, mööda
minnes! Tahab naist wõta, lurjus! (Kell
Kõliseb. Dunāshka jookseb üle toa ust
lahti tegema. Eeskojas hääled: Kodus? -
Kodus.)

5. etteaste.

Endised ja Shewakin (tüdrukuga).

Shewakin. (Dunāshkale), Ole hää, kullakene,
puhasta mind... Tolmu ei saanud tead,
uulitsa pääl mitte wähe. Wõta säält, nä-
ed, sulekene ära. (Pöörab ennast ümber).
Nõnda! Aituma, kullakene. Waata weel:
sää! ronib nagu üks ämblikukene! Aga
tagapool ei ole midagi? Aituma, kallis!
Siis weel wist. (Silub käega fraki käist
ja waatab Anutshkini ja Iwan Pawlowitshi
pääle). See on ju Inglise riie! Kui was-
tupidaw! 95. aastal, kui meie laewastik
Sitsilias oli, ostsin mina ta mitshman-
niks olles ja lasksin mundri õmmelda;
801. aastal Pawel Petrowitshi ajal, sain
ma leitänandiks - oli riie alles päris
uus; - 814. aastal tegin reisi ümber maa-
ilma, ja ainult õmmeluste kohalt õõrdus
wähe ära; 815. aastal astusin teenistu-
sest wälja; käänasin ainult teise poo-
le: juba kümme aastat kannan, siiamäani
peaaegu uus. Tänan, kullakene, m... kal-
likene! (Wiskab talle käemusu ja tõukab
peegli juurde astudes kergelt juuksed
üles).

Anutshk. Aga lubage küsida, kuidas Sitsilia...
teie ütlesite - Sitsilia, kas see on hää
maa, Sitsilia?

Shewakin. Ilus maa! Meie olime kolmkümmend
neli päewa sää! waade on, ütlen ma tei-
le, waimustaw. Niisugused määd, mõni nii-

sugune granati puu, ja igalpool Italia neiud, niisugused roosisuuga, muudkui tahad suudelda.

Anutshk. Ja hästi haritud?

Shwakin. Suurepäraliselt! Nõnda haritud, nagu meil wast ainult krahwiprouad. Lähed wahel uulitast mööda - noh, wene leitenant, loomulikult, siin epoletid. (näitab olade pääle). Kulõne õmmelus, ja mustawerd neiukesed nõnda - nendel on ju iga maja kõrwal palkonikene ja katused, nagu see pörand, täiesti siledad, - waatad wahel nõnda ja istub niisugune roosinupuke... Noh, loomulikult, et mitte näoga porisse kukkuda... (kumardab ja lehwitab käega) ja ainult nõnda. (teeb käega liigutuse). Loomulikult, riided: siin on tal wäike mütsike, nõõrike, mitmesugused naest terahwa ehted... noh, ühe sõnaga, niisugune maiuspala...

Anutshk. Aga kuidas, - mis keelt Sitsilias kõneldakse? lubage weel küsida.

Shewakin. Loomulikult kõik Prantsuse keelt.

Anutshk. Ja kõik preilid wiimaseni kõnelewad Prantsuse keelt?

Shewakin. Kõik wiimaseni. Teie wõib olla ei usugi seda, mis ma teile kõnelen: meie elasime säääl kolmkümmend neli päewa, ja kõik selle aja jooksul ei kuulnud mina nende käest mitte ühte sõna Wene keelt.

Anutshk. Mitte ühte sõna?

Shewakin. Mitte ühte sõna. Ma ei kõnele mõisnikudest ja teistest sinjoridest, see on, mitmesugustest nende ohwitseridest; waid wõtke nimelt sääalne lihtne talupoeg, kes kõikisugu rämpsu kannab, katsuge ütelda temale: "Anna, wennas, leiba!" - ei saa aru jumala eest, ei saa aru; aga ütles Prantsuse keeli: "Dateci del pane" ehk: "portate vino!" - saabaru, ja jookseb toob tõesti.

Jaitshn. Aga huwitaw maa, nagu ma näen, peab see Sitsilia olema. Teie ütlesite - talupoeg: mis talupoeg? Kuidas ta on? Kas

niisamasugused nagu wene talupojad -
laiade oladega ja künnawad maad woi
mitte?

Shewakin. Ei woi teile ütelda: ei pannud
tähele, kas künnawad woi mitte; aga mis
tubaka nuusutamisesse puutub, siis ütlen
ma teile, et kõik mitte ainult ei nuuska
waid ka põske panewad. Liikumine on ka
wäga odawa säääl on peaaegu kõik wesi,
ja igalpool lootsikud... Loomulikult
istub niisugune Italia neiukene, niisu-
gune punasuuke, riided: manisk, rätikuke!
Meiega oliwad ka Inglise ohwitserid;
noh, niisamasugused mehed, nagu meie õ-
madgi: meremehed... ja esiti oli tõesti
wäga imelik: ei saa üksteisest aru; aga
pärast, kui hästi tuttawaks saime, hak-
kasime wabalt aru saama. Näitab wahel
pudeli woi klaasi pääle, - noh, kohe tead
et see tähendab juua; paned rusika nõn-
da suu juurde ja ütled ainult mokaadega:
paff, paff - tead: piipu suitsetada. Üle-
pää, ütlen ma teile, õige kerge keel, -
meie madrused hakkasiwad mõne kolme päe-
wa jooksul täiesti üksteisest aru saama.

Jaitshn. Aga wäga huwitaw elu, nagu ma näen,
wooral maal. Mul on wäga armast palju
reisinud inimesega kokku saada. Lubage
küside: kellega on mul au kõnelda?

Sewakin. Sewakin, wäljateeninud leitenant.
Lubage ka omalt poolt küside, kellega on
mul onn juttu ajada?

Jaitshn. Eksekutor Iwan Pawlowitsh Jaitsh-
nitsa.

Shewakin. (arusaamata). Munakook? Ja, mina
wotsin ka wähe suupistet. Pikk tee ees,
tean, ja ilm on külmapoolne: sõin herin-
gat leiwaga.

Jaitshn. Ei, teie ei saanud nähtawasti aru:
see on minu nimi - Jaitshnikow

Shewakin. (kumardades). Ah, wabandage! Ma o-
len wähe kowa kuulmisega. Mina ar-
wasin toepoollest, et teie ütlesite, et

teie ütlesite, et munakooki olete söönud.

Jaitshn. Jah, mis teha! Ma tahtsin juba ülemat paluda, et lubaks mind enesele Jaitshnitson nimeks võtta, aga sugulased laitsivad ära; ütlevad: kol, ab nagu "Sobatshison - koerapoeg".

Sehwakin. Seda juhtub küll. Meil oli terve laewawägi, kõik ohwitserid ja madrused, kõik oliwad imeweidrate nimedega: Pomoi-kin - Solgiauk, Jarõshkin - Lakekauss, Pereprejew - Praetu, leitenant, aga ühe mitshmanni, ja koguni hää mitshmanni nimi oli lihtsalt Dörka - Auk, Ja kapten ütleb wahel: "Hei, sina, Dörka, tule siia!" Ja heidab alati temaga nalja: "Eh, sina auk niisugune!" ütleb temale wahel. (Eeskojas on kella kolistamist kuulda. Fekla jookseb üle toa lahti tegema).

Jaitshm. Aa, teie eit!

Shewakin. Tere, kuidas käsi käib, kullake?

Anutshk. Tere, eit, Fekla Iwanowna!

Fekla. (jookseb rutuga). Aituma, isakene, olen terw se juures! (Teeb ukse lahti; eeskojas kostawad hääled: Kodus? - Kodus! Siis moni peaaegu kuimata sõna, mille pääle Fekla pahaselt wastab: Kus mul õige!)

6. ettesate.

Endised, Kotshkorow, Podkoljossin ja Fekla.

Kotshk. (Podkoljossinile). Sina pea ainult kuraasi meeles ja muud midagi. (Waatab ringi ja kumardab natuke imestades; enesele). Oho, missugune hunik rahwast! Mis see tähendab? Kas mitte kosilased? (Toukab Feklad ja ütleb talle tasa). Kust kandist sa need waresed kokku oled korjanud - ah?

Fekla. (poole häälega). Siin wareseid ei ole kõik auusad inimesed

Kotshk. (temale). Küllalt külalisi kehwaakuulisi.

Fekla. Etse wennast, waata ennast, ei ole kii-

delda millegiga: müts rublane, supp we-
sine.

Kotshk. Aga wast on sinu rikastel auk kar-
manis. (Kôwasti) Ja mis ta nüüd teeb?
See üks wiib wist tema juurde magamise-
tuppa? (Läheb ukse juurde).

Fekla. Häbemata! Uteldakse sulle, ta paneb
weel ennast riidesse.

Kotshk. Kah häda! Mis siin siis on? Ma waa-
tan ainult ja muud midagi. (Waatab wõt-
meaugust).

Shewakin. Lubage mind ka huudishimulik ol-
la.

Jaitshn. Lubage mind ainult üks kord waada-
ta.

Kotshk. (ikka waadates). Ei ole ju midagi
näha, härrad! Ja aru ei saa, mis säääl
walgendab, naesterahwas wõi padi. (Koik
on siisgi ukse juurde kogunud ja püüa-
wad waadata).

Kotshk. Tss...keegi tuleb. (Koik kargewad
tagasi).

7. etteaste.

Endised. Arina Panteleimonow: na
ja Agafja Tihonowna.)
(Koik kumardawad).

Arina. Mis asaja pärast auustasite külas-
käiguga?

Jaitshn. Ajalehedest sain teada, et teid
palgi= ja puuweo pärast kaupa soowite
teha, ja sellepärast, kui kroonu eksekutor
tulim ma päriina, missugune mets, kui pal-
ju ja kunas wõtte wedada.

Arina. Ehk küll mingisugust kaupa ei tee,
aga tuleku üle roomustame. Ja kuidas ni-
mi?

Jaitshn. Kollegia assessor, Iwan Pawlowitsh
Jaitshnitsa.

Arina. Palun lahkest istat wõtta. (Shewakini
poole pöördes ja tema pääle waadates).
Ja lubage küsida...

Shewakin. Mina niisamati, näen ajalehes, kuu-
lutuse millegi kohta. Wotan õige, mõtlen

iseeneses, lähen. Ilm näis ilus olewat,
tee ääres igalpool rohi...

Arina. Ja kuidas nimi?

Shewakin. Merewäe leitenant, wäljateeninud,
Baltasar Baltasowitsh Shewakin II. Meil
oli weel teine Shewakin, aga see astus
juba enne mind teenistusest wälja: sai
põlwest haawata, emakene, ja kuul oli nii
imelikult läbi läinud, et põlwe ennast
ei puutunud, waid soont mööda läbi lip-
sanud - nagu tõeelaga pistnud, nõnda
et, kui temaga seisad, paistab ikka, et
ta tahab sind põlwega tagast lüüa.

Arina. Palun lahkesti istuda. (Anutshkini
poole pöördes). Lubage küsida, mis asja
pärast?

Anutshk. Naabri poolest. Kaunis lähedas naab-
ruses elades...

Arina. Kas te mitte kaupmehe Tulubowi naese
majas ei ela, mis meie wastu?

Anutshk. Ei, ma elan praegu weel Liiwal, aga
mõtlen aja jooksul siia kolida naabru-
sesse, sellesse linnajaosse.

Arina. Palun lahkesti istuda. (Kotshkarewi
poole pöördes). Lubage küsida...

Kotshk. Kas teie mind siis ei tunne? (Agaf-
ja Tihonowna poole pöördes.) Ja teie ka,
preili?

Agafja. Nagu mulle paistab, ei ole ma teid
kunagi näinud.

Kotshk. Tuletage aga meelde: teie olete mind
kusagil näinud.

Agafja. Tõesti ei tea. Kas wast mitte Bi-
rjushkinite pool?

Kotshk. Justament Birjushkinite pool.

Agafja. Ah, teie ei tea: temaga juhtus ime-
lik lugu.

Kotshk. Kuidas siis, läks mehele.

Agafja. Ei, sellest ei oleks midagi, aga
ta murdis jala.

Arina. Ja raskelt murdis. Sõitis kaunis
hilja troskaga koju, aga kutsar oli pur-
jus ja ajas troska ümber.

Kotshk. Ja, ja, ma mäletan, midagi oli;

kas läks mehele wõi murdis jala.

Arina. Ja kuidas nimi?

Kotshk. Kõida siis, - Ilja Fomitsh Kotshkarew, meie oleme ju sugulased; minu naene räägib ühtelugu sellest... Lubage, lubage (wõtab Podkoljossini käe alt kinni ja toob ta ette) minu sõber Podkoljossin Iwan Kusmitsh, õuenõuunik, peab ekspeditori ametit, teeb üksi kõik, on oma jaoks-konna suurepäraliselt korda seadnud.

Arina. Ja kuidas nimi?

Kotshk. Podkoljossin Iwan Kusmitsh, Podkoljossin. Direktor on ainult nõnda nime pärast, aga kõik asjad ajab tema, Iwan Kusmitsh Podkoljossin.

Arina. So. Palun lahkesti istuda.

8. etteaste.

Endised ja Starikow.

Starikow. (elawalt ja ruttu kumardades, kaupmehe moodi, ja kergelt käsa puusa pannes). Tere, emakene Arina Pantelejowna! Lapsed kaubaõowis ütelsiwad, et müüte willa, emakene!

Agafja. (pälgtusega ära pöördes, poole häälega, aga nõnda, et see kuuleb) Siin ei ole kaubapood.

Starikow. So. Kas halwal ajal tulime? Wõi oiete ilma meieta asja ära õiendanud.

Arina. Palun, palun, Aleksei Dmitriewitsh; ehk küll willa ei müü, aga tuleku üle röömustame. Palun lahkesti istuda. (Kõik istuwad, Waikus).

Jaitshn. Imelik ilm täna: hommikul oli päris wihma nagu, aga nüüd on nagu üle läinud.

Agafja. Ja, see ilm ei ole midagi asi: mõnikord selge, aga teinekord päris wihmane. Wäga wastumeelt.

Shewakin. Wat Sitsilias, emakene olime meie laewastikuga kewade ajal, - kui wõrrel-da, siis meie webruari kuul: lähed wähel kodust wälja - päike paistab, aga siis niisugune wihm, ja waatad, tõesti

nagu vihma.

Jaitshn. Kõige wastumeelsem on, kui niisuguse ilmaga üksi istud. Naesemehel on hoopis teine lugu - ei ole igaw; aga kui üksi oled, siis on see lihtsalt...

Shewakin. O, surm, päris surm!

Anutshk. Ja, seda võib ütelda...

Kotshk. Kus nüüd? - Lihtsalt piin! Elu ei ole armas! Argu andku jumal niisugust lugu katsuda.

Jaitshn. Aga kuidas on, armuline preili kui teil tuleks valida? Lubage teie maitset teada saada. Wabandage, et mina nõnda otsukohe. Missugune amet arwate teie mehele sündsama olewat?

Shewakin. Kas teie tahaksite, armuline preili, niisugust meest, kes mere tormidega tuttaw on?

Kotshk. Ei, ei! Kõige parem mees on minu arwates see, kes üksi pea terwet departemangu juhatab.

Anutshk. Mispärast niisugune eelarwamine? Mispärast teie tahate inimest põlata, kes küll, muidugi jalawäes on teeninud, aga mõistab siiski kõrgema seltskonna kommetest lugu pidada.

Jaitshn. Armuline preili, otsustage teie!

Agafja. (waikib).

Fekla. Wasta ometi, emakene, ütle neile midagi.

Jaitshn. Kuidas on, emakene?

Kotshk. Kuidas on teie arwamine, Agafja Tihoowna?

Fekla. (temale tasa). Ütle ometi, ütle: "Täna, ütle, "minu meelest"... Ei ole ju ilus nõnda istuda.

Agafja. (tasa). Mul on häbi, tõesti häbi; ma lähen ära, tõesti lähen ära. Tädikene, istuge minu asemel.

Fekla. Ah, ära tee seda häbi, ära minä ära; hoopis naeruks teed ennast. Nemad woiwad mine tea, mis mõelda!

Agafja. (niisamati) Ei, tõesti, lähen ära, ära ära! (Jookseb ära. Fekla ja Arina lähewad temale järele)

9. etteaste.

Endised pääle Agaffja, Fekla ja Arina.
Jaitshn. Säh sulle, läksiwadgi kõik ära! Mis see tähendab?

Kotshk. Midagi wist juhtus.

Shewakin. Midagi naesterahwa tualeti asjus...
Nõnda korraldada midagi... maniskat nõelaga pista.

(Fekla tuleb sisse. Kõik temale wastu küsinistega: Mis, mis on?)

Kotshk. Midagi juhtus?

Fekla. Kuidas woib midagi juhtuda! Jumala eest, midagi ei juhtunud.

Kotshk. Aga miks ta siis ära läks?

Fekla. Tegite häbi, sellepärast läks ära; koguni piinlikuks tegite, nõnda et paigale ei wõinud jääda. Palub wabandada: tulgu chtu tass teed jooma. (Läheb ära.)

Jaitshn. (kõrwale). Oh, see tass teed! Sellepärast ei salli ma kosimisi, hakkab jändama: täna ei saa, tulge homme, ja weel ülehomme tass teed jooma, tarwis weel mõelda. Aga asi on ju tühine, mitte sugugi päämurdeu! Tont wõtku, mina olen ametis inimene, minul ei ole aega.

Kotshk. (Podkoljossinile). Aga perenaene ei ole paha - ah?

Podkol. Ja ei ole paha.

Shewakin. Aga perenaenekene on kena?

Kotshk. (kõrwale). Wõtku pagan! See narr on armastama hakkanud. Hakkab wast weel segama! (Kõwsati). Ei ole sugugi ilus, mitte sugugi ilus.

Jaitshn. Nina on suur.

Shewakin. No ei, nina ei pannud ma tähele. Tema on niisugune roosinupuke.

Anutshk. Mina arwan sedasama. Ei, ei ole, ei ole. Ma arwan koguni, et ta waewalt kõrgema seltskonna kommetega tuttaw on. Ja kas ta ka weel Prantsuse keelt mõistab?

Shewakin. Aga mis te siis, julgen küsida, ei kat- sunud, ei rääkinud temaga Prantsuse keelt? Wõib olla ka teab.

Anutshk. Teie arwate, mina kõnelen Prantsuse

keelt? Ei, minul ei olnud õnne niisuguse kasvatuse osaliseks saada. Minu isa oli lontrus, elajas. Tema ei mõtelnudgi mulle Prantsuse keelt õpetada. Mina olin siis alles laps, mind oli kerge õpetada, oli ainult tarwis hästi witsu anda, ja mina mõistaksin, mina mõistaksin tingimata.

Shewakin. Noh, aga nüüd, kui teie ei mõista, mis kasu teil siis on, kui tema...

Anutshk. Aga ei, ei. Naesterahwas on koguni teine asi: tarwis on, et tema tingimata mõistaks, sest ilma selleta on temal see ja teine... (näitab liigutusega) kõik ei ole juba nonda.

Jaitshn. (kõrwale). Noh, selle eest muretsegu moni teine. Aga mina lähen ja waatan oue poolt maja ja flügelid üle: kui kõik nagu tarwis, siis teen täna õhtu asjad sirgeks. Need kosilased ei ole mulle kardetawad - kõik kõhna wõitu mehikesed. Niisuguseid morsjad ei armasta.

Shewakin. Piipu minna põletama. Aga mis, kas meil ei ole üks tee? Lubage küsida, kus te elate?

Anutshk. Liiwal, Peetri uulitsas.

Shewakin. Ja, hää keer: mina elan saare pääl, 18ndal jöonel; aga siisgi ma saadan teid.

Starikow. Ei, siin on natuke palju kõrkust. Tuletate pärast ka mind meelde. Agafja Tihonowna! Mul on au, härrad! (Kumardab ja läheb ära).

10. etteaste.

Podkoljossin ja Kotshkarew.

Podkol. Aga mida meiegi ootame?

Kotshk. Noh, mis, on ju tõsi: perenaene on keena?

Podkol. Mis siis! Minule, pean tunnistama, ta ei meeldi.

Kotshk. Säh sulle! Mis see tähendab? Sa ise ju olid nõuus, et ta ilus on.

Podkol. Niisama, ei ole nii: nina pikk ja Prantsuse keelt ei mõista.

Kotshk. Mis weel? Mis jaoks sulle Prantsuse

keel?

Podkol. Noh, mõrsja peab ikka Prantsuse keelt
moistma.

Kotshk. Mis pärast siis?

Podkol. Sellepärast et... mina ei tea, mispä-
rast, aga ikka ei ole temal kõik mitte
nonda.

Kotshk. No näed; üks narr ütles praegu ja
tema laskis kõrwad lonti. Tema on - ilus
lihtsalt ilus, niisugust tüdrukut ei leia
kusgilt.

Podkol. Mulle ta ka alguses meeldis, aga pä-
rast, kui hakkasiwad rääkima: pikk nina, -
noh, ma waatasin, ja näen ise, et pikk nina

Kotshk. Eh sa püstipime, läwe ei leia ime! Ne-
mad ajawad meelega, et sind ära hirmutada:
mina ei ole kiitnud ka, - nõnda teh-
takse juba. See on, wennas, niisugune tüd-
ruk! Sina waata ainult tema silmi: need
on ju, tont teab, missugused silmad: rää-
giwad, hingawad. Ja nina? Mina ei tea, mis-
sugune nina! Walge - alabaster! Ja ei saa
iga alabastrigagi wõrrelda. Sina waata
ise hästi järele.

Podkol. (naeratades). Nuüd ma näen jälle, et ta
ilus on.

Kotshk. Muidugi teada, ilus. Kuule, nüüd, et nad
kõik ära läksiwad, lähme tema juurde, se-
letame ära ja lõpetame kõik.

Podkol. Noh, seda ma ei tee.

Kotshk. Mispärast siis?

Podkol. Mis häbematus see oleks? Meid on pal-
ju: las ta ise walib.

Kotshk. Noh mis sa neist hoolid: Kardad wõist-
lust, mis? Tahad, ma toimetan nad kõik ühe
minutiga minema?

Podkol. Ja kuidas sa neid siis toimetad?

Kotshk. Noh, see on juba minu asi. Anna mulle
ainult sõna, et sa pärast taganema ei hak-
ka.

Podkol. Mispärast siis mitte anda? Ole lahke,
mina ei aja wastu: tahan naest wõtta.

Kotshk. Käsi!

Podkol. (kätt andes) Wõta!
Kotshk. Noh, seda ongi mulle tarwis. (Mõlemad lähewad ära).

E e s r i i e.

II. W A A T U S .

Tuba Agafja Tihonowna majas.

1. etteaste.

Agafja Tihonowna ükski, pärast Kotshkarew.

Agafja. Tõesti, kui raske wälja walida! Kui weel üks, kaks inimest, aga neli - kuidas tahad, nonda ka wali. Nikanor Iwanowitsh ei ole halb, ehk küll kõhnawoitu; Iwan Kusmitsh ei ole ka halb. Aga kui tõtt ütelda, on Iwan Pawlowitsh ka, ehk küll paks, aga siiski wäga kena mees. Palun alandlikult, kuidas siin olla? Baltasar Baltasarewitsh on jälle wäärt mees, kui raske on otsustada, lihtsalt ütelda ei saa, kui raske! Kui Nikanor Iwanowitshi huuled ja Iwan Kusmitshi nina, ja natuke elawust wõtta, mis Baltasar Baltasarewitshil on, ja sinna juurde weel Iwan Pawlowitshi paksust panna - ma otsustaksin siis otsekohe. Aga nüüd mine, mõtle! Lihtsalt päägi hakkas walutama. Ma arwan, kõige parem on liisku heita. Kõiges jumala tähtmise pääle loota: kelle pääle liisk langeb, sellele lähen. Kirjutan nad kõik paberilehekeste pääle, keeran torukestesse ja saagu, mis saab. (Läheb laua juurde, wotab säält

käärid ja paberi wälja, lõikab piletikesed walmis ja keerab kokku, selle juures rääkides). Kui õnnetu on tütarlapse lugu, iseäranis weel, kui ta armastab. Üksigi meesterahwas ei saa sellest aru ja lihtsalt ei tahagi aru saada. Nüüd on nad kõik juba walmis! Tarwis nad ainult käe-koti sisse panna, silmad kinni pigistada ja saagu, mis saab. (Paneb piletikesed käekotti ja segab neid käega). Hirmus... Ah, kui jumal annaks, et Nikanor Iwanowitsh wälja tuleks! Ei, mispärast tema? Parem juba Iwan Kusmitsh. Mispärast siis Iwan Kusmitsh? Mispoollest need teised halwemad on?... Ei, ei, ei, taha... kes wälja tuleb, see ka olgu. (Kobab käega kotis ja wõtab ühe asemel kõik wälja). Uuh, kõik! Koik tuliwad wälja! Ja süda peksab nõnda! Ei, üks, üks! Nimelt üks! (Paneb piletid käekotti ja segab. Selle aja sees tuleb Kotshkarew tagakesti sisse ja jääb tema selja taga seisma). Ah, kui Baltasar wälja wõtta... mis ma! Tahtsin ütelda Nikanor Iwanowitsh... Ei ei taha, ei taha! Keda saatus käseb.

Kotshk. Wõtke aga Iwan Kusmitsh, see on kõikidest parem.

Agafja. Ah! (Kiljatab ja katab näo kätega kinni, kartes tagasi waadata)

Kotshk. Miks te siis ära ehmatasite? Ärge kartke, mina olen. Tõepoollest, wõtke Iwan Kusmitsh.

Agafja. Ah, mul on häbi: teie kuulatasite.

Kotshk. Ei tee wiga, ei tee wiga! mina olen oma inimene, sugulane, minu ees ei ole tarwis häbeneneda; näidake oma näokest.

Agafja. (pooleni nägu awades). Mul on tõesti häbi.

Kotshk. Noh, wõtke aga Iwan Kusmitsh.

Agafja. Ah! (kiljatab ja katab uuesti näo kinni).

Kotshk. Tõepoollest imetore inimene, on oma osakonnä täiendanud... tõesti imestamise

wäärt inimene!

Agafja. (awab wäheaawal näo) Kuidas siis, aga teine? Aga Nikanor Iwanowitsh - tema on ju ka hää inimene.

Kotshk. Lubage, see on rämps Iwan Kusmitshi kõrwal.

Agafja. Mispärast siis?

Kotshk. Selge, mispärast. Iwan Kusmitsh on inimene... inimene, nagu neid ei l. eia.

Agafja. Noh, aga Iwan Pawlowitsh?

Kotshk. Ka Iwan Pawlowitsh on - rämps, kõik nad on - rämps.

Agafja. Wõi kõik?

Kotshk. Arwake ainult, wõrrelge ainult: olgu mis on, - Iawn Kusmitsh! Aga need kõik Iwan Pawlowitsh, Nikanor Iwanowitsh, tont teab, mis!

Agafja. Aga ometi, nad on wäga... wiisakad.

Kotshk. Mis wiisakad! Kaklejad kõik kõige hullemad inimesed. On teil õige lusti teisel päewal pärast pulmi peksta saada?

Agafja. Ah, mu jumal! See on küll tõesti niisugune õnnetus, millest halwemat olla ei wõi.

Kotshk. Wõi weel! Sellest halwemat ei oska wälja mõteldagi.

Agafja. Siis teie nõuu järele on parem Iwan Kusmitshi wõtta?

Kotshk. Iwan Kusmitshi; loomulikult Iwan Kusmitshi. (Kõrwale) Asi läheb wist joonde. Podkoljossin istub kohwimajas, tarwis minna ruttu tema järele.

Agafja. Siis teie arwate - Iwan Kusmitshi?

Kotshk. Tinginata Iwan Kusmitshi.

Agafja. Ja kas nendele teistele ei ütelda?

Kotshk. Muidugi ei ütelda.

Agafja. Aga kuidas seda siis teha? Nagu häbi.

Kotshk. Mispärast siis häbi? Ütelge, et weel noor olete ja ei taha mehele minna.

Agafja. Aga nemad ei usu ja hakkawad küsima: mis pärast ja kuidas?

Kotshk. Noh, siis, kui te tahate ühe korraga lõpetada, ütelge lihtsalt: "Kasige wälja, narrid!"

Agafja. Kuidas wõib mõnda ütelda?

Kotshk. Noh, katsuge ometi: ma kinnitan teile, et pärast seda kõik wälja jooksewad.

Agafja. Aga see on nii nagu söimamine.

Kotshk. Ega te neid ju enam ei näe, kas siis üksipuhas ei ole?

Agafja. Aga ikka nagu ei ole ilus, ...nad saawad ju pahaseks.

Kotshk. Mis häda siis, kui pahaseks saawad? Kui sellest midagi wälja tuleks, siis oleks teine asi; aga siin on kõige rohkem kui keegi nendest näkku sülgab, see on kõik.

Agafja. No näete!

Kotshk. Ja mis sellest siis häda? Mõnele on mitu korra sülitatud, jumala eest! Ma tean ka ühte: wäga kena mees isenesest, paled täies punas; seni painas ja tüütas oma ülemat palga tõstmise pärast, kuni see wiimaks kannatuse kaotas - talle otse näkku sülitas, jumala eest! "Säh sulle sinu palga lisa," ütleb, "tagane saadan!" Aga palka pani siiski juurde. Mis siis sellest on, et sülgab? Kui weel teine asi, rätik kaugel oleks, aga see on ju siinsamas karmis - wõtad wälja ja nūgi pühitud. (Eeskojas kolistatakse). Koputawad: arwatawasti keegi nendest; ma ei tahaks nüüd nendega kokku puutuda. Kas teil sääl teist ust ei ole?

Agafja. Kuidas siis, tagatrepist. Aga, tõesti, ma wärisen päris.

Kotshk. Pole wiga, ainult julgust. Jumalaga! (Korwale). Toon ruttu Podkoljossini.

2. etteaste.

Agafja Tihonowna ja Jaitshnitsa.

Jaitshnitsa. Ma tulin nimelt, mu preili, natuke waremini, et teiega üksi rääkiä, wabalt. Noh, ma preili, auujärgu poolest, ma arwan, on teile asi juba tuttav: olen kollegia assessor, ülemad armastawd mind, alamad kuulawad sõna... puudub ainult üks asi: elukaaslane.

Agafja. Ja.

Jaitshn. Nüüd leiän ma elukaaslase. See kaaslane olete - teie. Ütelge otskohe- selt: ja wõi ei? (Waatab temale öla pääle, korwale) O, tema ei ole mitte niisugune, nagu nad on, kõhnad Saksa naesed - midagi on.

Agafja. Ma olen weel wäga noor... ei taha weel mehele minna.

Jaitshn. Lubage, aga mispärast kosjamoor tallitab? Aga, woib olla, tahate teie midagi muud ütelda - seletage... (Kell kõliseb). Tont wotku! Ei lase kuidagi asja oien- dada.

3. etteaste.

Endised ja Shewakin.

Shewakin. wabandage, mu preili, et ma, wõib olla liiga wara tulin. (Pöörab ümber ja näeb Jaitshnitsat). Ah, juba on... mul on au, Iwan Pawlowitsh!

Jaitshn. (korwale) Et sa kaoksiä oma auuga! (Kowasti). Kuidas siis jääb, mu preili? Ütelge ainult üks sõna: ja wõi ei?... (Kell kõliseb; Jaitshnitsa sülitab südametäiega). Jälle kolistatakse!

4. etteaste.

Endised ja Anutshkin.

Anutshk. Wõib olla, ma preili, et ma warem tulen kui kolbab ja wiisakuse kohus käseb... (Teisi nähes imestab ja tere- tab). Mul on au!

Jaitshn. (korwale). Pea enesele oma au! Wai- nakuri wedas sind siia, et su kõhnad koiwad murduksiwad! (Kowasti). Kuidas

siis, mu preili, andke otsus, - mina olen ametis inimene, aega on mul vähe - ja wõi ei?

Agafja. (kohmetult). Ei ole waja... ei ole waja... (Kõrwale). Mitte midagi ei saa aru, mis ma räägin.

Jaitshn. Kuidas ei ole waja? Mis mõttes ei ole waja?

Agafja. Ei midagi, ei midagi... Ma ei... (Julgust wõttes). Kasige wälja!... (Kõrwale, käsa kokku lüües). Ah, mu jumal, mis ma nüüd ütelsin?

Jaitshn. Kuidas kasige wälja? Mis see tähendab: kasige wälja?" Lubage küsida, mis teie selle all mõistate? (Käsa puusa pannes läheneb temale ähwardawalt).

Agafja (waatab temale näkku ja kiljatab).
Uh, lööb, lööb! (Jookseb ära. Jaitshnitse seisab, suu ammulii. Kisa peäle jookseb Arina Panteleimonowna sisse ja kiljatab tema nägu nähes niisamati: uh, lööb! ja jookseb ära).

Jaitshn. Mis ime see on? Wat kus lugu, Tõepoolest! (Eeskojas kõliseb kelli ja kostawad hääled).

Kotshk. hää! Mine aga sisse, mine sisse, mis sa seisma jäid?

Podkol. hää! Mina sina ees. Ma ainult üks minut: sean korda, tripp on lahti läinud.

Kotshk. hää! Sina putkad ju jälle ära.

Podkol. hää! Ei, ei putka! Jumala eest, ei putka!

5. etteaste.

Kotshk. No näed, on wäga tarwis trippi siduda.

Jaitshn. (tema poole) Ütelge, olge lahke, kas morsja on norga aruga wõi mis?

Kotshk. Mis siis? Kas midagi juhtus ehk?

Jaitshn. Arusaamata kombed: jooksis ära, hakkas karjuma: "lööb, lööb!" Tont teab, mis see on.

Kotshk. Nu ja, see mood tal on: ta on nõr-
ga aruga.

Jaitshn. Ütelge, teie olete ju tema sugula-
ne?

Kotshk. Kuidas siis, sugulane.

Jaitshn. Aga kuidas sugulane, lubage küsida.

Kotshk. Tõesti ei tea; minu ema tädi on
kuidagi tema isale, wõi tema isa on
kuidagi minu tädile; seda teab minu
naene, - see on nende asi.

Jaitshn. Ja kas ta ammu nõrga aruga on?

Kotshk. Juba lapsest saadik.

Jaitshn. Ja, muidugi oleks parem, kui
ta targem oleks; aga olgu pääle, ka nõr-
ga aruga on hää: kui aga kaasawara hääs
korras oleks.

Kotshk. Aga temal ei ole ju midagi

Jaitshn. Kuidas nonda, aga kiwimaja?

Kotshk. Ainult kiwimaja kuulaus, aga kui te
teaksite, kuidas ta ehitatud on: seinad
ainult ühekordsest telliskiwist ja kes-
kel koiksugu rämps, prügi, killud, laas-
tud.

Jaitshn. Mis?

Kotshk. Muidugi. Nagu teie ei teaks, kuidas
nüüd majasid ehitatakse? Et aga panku
panti panna.

Jaitshn. Aga maja ei ole ju panditud?

Kotshk. Kes teile ütles? See on lugu on,
ei ole mitte üksi panditud, waid kahe
aasta protsendidgi weel ka maksta. Ja
senatis teenib wend, kes ka maja pääle
silma heidab, - niisugust kohtukäijat
ei ole ilm weel sünnitanud: lihasel
emal wõtaks wiimase seeliku seljast, ju-
malasaigaja.

Jaitshn. Kuidas siis wana kosjamoor mulle..
Ah, metsaline niisugune, inimesesoo
jätis... (Kõrwale). Aga wõib olla, waletab
ta. Wanamoor kowa pinnimise alla wõtta.
Ja kui õige... noh... mina sunnin teda
teist laulu laulma kui teised.

Anutshk. Lubage teid ka küsimusega tülitada. Pean tunnistama, kui Prantsuse keelt ei mõista, siis on väga raske enesel selle üle otsustada, kas naesterahvas Prantsuse keelt oskab või mitte. Kuidas on maja-perenaesega, kas ta oskab?...

Kotshk. Mitte täppigi.

Anutshk. Mis?

Kotshk. Kuidas siis? Ma tean seda väga hästi. Ta õppis ühes minu naesega pensions, oli tuntud laiskworst, istus alati narrimütsis. Ja Prantsuse keele kooliõpetaja peksis teda lihtsalt kepiga.

Anutshk. Kujutage ette, et minul juba esimene korraga, kui ma teda nägin, üllingisugune aimus oli, et ta Prantsuse keelt ei oska.

Jaitshn. Noh, tont võtku Prantsuse keelt! Aga kuidas äraneetud kosjamoor... Ah sina metsloom niisugune, nõid! Kui teie teaksite, missuguste sõnadega ta maalib - Kunstnik, täielik kunstnik! "Maja flügel", ütleb "wundemendi pääl, hõbelusikad, saan - istu aga pääle ja söida!" Ühe sõnaga, romanis leidub harva niisugune lehekülg. Ah sina, sina wana tallalatakas! Juhtu sa mulle kätte....

6. etteaste.

Endised ja Fekla. (Kõik pöörawad teda nähes järgmiste sõnadega tema poole).

Jaitshn. Aa! Sää! ta on! Tulge aga siia wana patukott! Tule aga siia!

Anutshk. Või nonda petsite mind, Fekla Iwanow-na?

Kotshk. No kobi aga kohtu ette!

Fekla. Mitte ühest sõnastgi ei saa aru: kõrwad karjute kinni.

Jaitshn. Maja on ühekordsest telliskiwist ehitatud, wana tallalatakas, aga sina waletad: palkunitega ja tont teab millega.

Fekla. Ei tea, ega mina ei ehitanud. Võib olla, oli tarwis ühekordsest telliskiwist, sellepärast nõnda ehitatigi.

Jaitshn. Ja panti on weel pandud! Söögu sinu
Saadan, äraneetud noid! (Jalga pörutades).

Fekla. Waata, missugune! Söimab weel! Teine
oleks rõõmu pärast tänama hakanud, et
tema eest hoolitsesin.

Anutshk. Ja, Fekla Iwanowna, teie puhusite.
mulle ka ette, et ta Prantsuse keelt
mõistab.

Fekla. Mõistab, kullakene, kõik mõistab, ka
Saksa keelt ja igat keelt; mis aga ta-
had - kõik mõistab.

Anutshk. No ei; nagu näha, räägib ta ainult
Wene keelt.

Fekla. Mis siis sellest halba? Wene keel on
arusaadavam, sellepärast räägib ta Wene
keelt. Aga kui ta Türgi keelt mõistaks,
oleks sulle enesele halvem, sa ei saaks
midagi aru. Siin ei ole midagi Wene kee-
le üle waielda, - keel on teada: Kõik
pühad rääkisiwad Wene keelt.

Jaitshn. Tule aga siia, äraneetud, tule aga
minu juurde!

Fekla. (ükse poole taganedes). Ei lähe, ma
tunnen sind: sina oled raske mees, pek-
sad läbi.

Jaitshn. Noh, waata, kullakene, see ei lähe
sinust mööda. Kui ma sind politseisse
wiin, siis sa mul saad alles teada, kuidas
auusaid inimesi petetakse. Küll sa näed!
Ja mõrsjale ütle, et ta kelm on. Kuuled
sa, tingimata ütle. (Läheb ära).

Fekla. Waata, missugune! Kuidas winaseks sai.
Et ta paks on, siis arwab, et tema wää-
rilist teist ei ole. Aga mina ütlen, et
sina ise kelm oled - kas näed!

Anutshk. Pean tunnistama, mu armsam, ma ei
arwanud ialgi, et teie nõnda petate. Olek-
sin ma teadnud, et mõrsja niisuguse hari-
dusega on, siis mina... siis ei oleks liht-
salt minu jalg siia saanud. Nii see on!
(Läheb ära).

Fekla. Marru on läinud wõi täis joonud.
Waata, kus õige walijad! Rumal raamatu-

tarkus aru segamini ajanud!

7. etteaste.

Fekla, Kotshkärew, Shewakin.

Kotshk. (naerab kõigest korist, Fekla pääle waadates ja sõrmega näidates).

Fekla. (pahaselt). Mis sina röögid?

Kotshk. (naerab edasi).

Fekla. Eh, kuidas käest ära!

Kotshk. Kah kosjamoor! Kah kosjamoor! Meister mehele panema, teab, kuidas äsja ajada! (Naerab edasi).

Fekla. Küll koorutab nüüd! Kadunud ema on wist sel tunnil arust segi läinud, kui ta sind sünnitas. (Läheb pahaselt ära).

8. etteaste.

Kotshkärew ja Shewakin.

Kotshk. (naerab edasi). Oh, ei jaksa enam, töö-
pooldest ei jaksa enam! Jõud ei kanna, tun-
nen, et naeru pärast lõhki lähen. (Naerab
edasi).

Shewakin. (waatab tema pääle ja hakkab ka
naerma).

Kotshk. (langeb wäsides tooli pääle). Oh, tööes-
ti jõud on otsas! Tunnen, et kui weel naer-
ma hakkab, wiimase jõuu katkestan.

Shewakin. Mulle meeldib teie iseloomurõõmsus.
Meil oli kapten Boldõrewi laewastikus
mitshman Petuhow, Anton Iwanowitsh: oli
ka niisuguse rõõmsa iseloomuga. Ei olnud
monikord muud waja, kui näitada talle sõr-
me - hakkab äkki naerma, jumala eest, ja
kuni õhtuni naerab. Noh, tema pääle waada-
tes hakkas wahel enesõl ka naljakas, ja
näed, wiimaks ise ka tööpooldest naerad.

Kotshk. (hinge tagasi tõmmates). Oh, issand ha-
lasta meie patuste pääle! Noh, mis talle
pähe tuli, poolearuga? Noh, kus paaripane-
ja? Tema paaripaneja? Aga kui mina paari
panen, siis panen!

Shewakin. Tõesti? Siis teie wõite ilma nalja-
ta paari panna?

Kotshk. Wõi weel! Keda tahes ja kellega tahes.

Shewakin. Kui nõnda, siis pange mind siinse perenaesega paari.

Kotshk. Teid? Mispärast teil waja naist wõtata?

Shewakin. Kuidas mispärast? Lubage tähendada, see on wähe imelik küsimus! Teadagi, mispärast.

Kotshk. Teie kuulsite ometi, temal ei ole kaasawara.

Shewakin. Ei ole, ei ole, ega sellepärast kuhut ei tule. Muidugi on see päha, aga siisgi, niisuguse inearmsa neitsiga, tema kommetega, võib ka ilma kaasawarata elada. Wäike toakene (möödab umbkaudu kätte) - siin väike eeskoda, väike sirmikend, ehk mõni niisugune waheseina teoline...

Kotshk. Mis teil siis tema juures nõnda meeldis?

Shewakin. Õigust ütelda, mulle meeldis tema sellepärast, et ta paks naesterahwas on. Mina olen suur naesterahwa paksuse armastaja.

Kotshk. (tema pääle wiltu waadates, räägib korwale). Aga ise ei woi enesega sugugi uhkustada; just nagu tubakakott, millest tubak wälja raputatud, (Kõwasti). Ei, teil ei ole sugugi waja naist wõtta.

Shewakin. Kuidas nõnda?

Kotshk. Niisamati. Noh, mis kuju teil on, oma wahel ütelda? Jalg nagu kukal...

Shewakin. Nagu kukel?

Kotshk. Muidugi. Mis nagu teil on!

Shewakin. See on, kuidas siisgi jalg nagu kukel?

Kotshk. Lihtsalt - nagu kukel.

Shewakin. Mulle paistab, see puutub, wist isikusse...

Kotshk. Ma räägin ju sellepärast, et ma tean, teie olete arukas inimene; teisele ma ei ütle. Ma panen teid paari, olge lahke, ainult ühe teisega.

Shewakin. Ei ma paluksin küll, et te mind

mitte mõne teisega paari ei paneks. Olge ikka nõnda armuline ja sellega.

Kotshk. Olgu, panen, ainult tingimisega: teie ärge segage ennast millessegi ja ärge morskjale silmade allagi tulge, - mina teen kõik ilma teieta.

Shewakin. Ja aga kuidas siis kõik ilma minuta? Mina pean ikkagi ennast näitamagi.

Kotshk. Ei ole sugugi tarwis. Minge koju ja oodake: weel selsamal õhtul saab kõik korda.

Shewakin. (õõrub käsa). See on alles tore! Kas ei ole wast tunnistust tarwis, teenistusekirja? Wõib olla, huwitab see morskjat. Ma jooksen neile silmapilk järele.

Kotshk. Mitte midagi ei ole tarwis, minge aga koju; ma annan teile weel täna teada (Saadab ta wälja). Ja, pagana pihta, lugu ei ole oige! Mis see siis on? Miks see Podkoljossin ei tule? See on ometi imelik. Kas ta siis siiamani oma trippi parandab? Kas talle mitte järele jooksta?

9. etteaste.

Kotshkarew ja Agafja Tihonowna.

Agafja (ümber waadates). Mis, ära läinud? Keda ei ole?

Kotshk. Ara, ära, kedagi ei ole.

Agafja. Ah, kui te teaksite, kuidas ma wärisestin! Seda ei ole kunagi minuga olnud. Aga kui hirmus see Jaitshnitsa on; kui kuri ta oma naese wastu peab olema. Minu meelest paistab ikka, et ta kohe tagasi tuleb.

Kotshk. Oo, mitte millegi hinna eest ei tule tagasi. Ma panen oma pää pandiks, kui kumbgi neist kahest oma nina siin näitab.

Agafja. Aga kolmas?

Kotshk. Missugune kolmas?

Shewakin. (pääd ukse wahelt sisse pistes) Kängesti tahaks teada, kuidas ta minu üle

kõneleb oma suukesega...roosinupuke niisugune.

Agafja. Aga Baltasar Baltasarowitsh?

Shewakin. Aa, nüüd, nüüd! (Oõrub käsa).

Kotshk. Wõtku see ja teine! Mina mõtelsin, kellest teie kõnelete. See on ju lihtsalt tont teab, mis, täistopitud tola.

Shewakin. Mis see on? Pean tunnistama, sellest ei saa ma kuidagi aru.

Agafja. Aga ta paistis siiski väga häa inime-
mene olewat.

Kotshk. Joodik!

Shewakin. Jumala eest, ei saa aru!

Agafja. Kas tõesti joodik ka weel?

Kotshk. Lubage igawene raisk.

Shewakin. (kõwasti) Ei, lubage seda ei palunud ma kuidagi teid ütelda. Midagi minu kasuks lausuda, kiita - teie egi; aga niisugusel kombel, niisuguste sõnadega, wast olgu kedagi teist, aga mina tänan alandlikult.

Kotshk. (kõrwale) Kuidas ta siis selga sattu-
tus? (Agafjale poole häälega) Waadake, waadake, ei seisa jalu! Niisugust mi-tähte maalib ta igapäew. Kihutage ta minema ja asi ants! (Kõrwale) Aga Podkoljossini ei ole aga ole. Missugune tõbras! Küll ma talle kätte maksan. (Läheb ära).

10. ettesate.

Agafja Tihonowna ja Shewakin.

Shewakin. (kõrwale). Lubas kiita, aga selle asemel söimas! Weider inimene! (Kõwasti) Armuilne preili, teie ärge uskuge...

Agafja. Wabandage, ma ei ole terve...pää walutab. (Tahab ära minna).

Shewakin. Aga, võib olla, teile ei meeldi minu juures midagi? (Pää pääle näidates) Teie ärge waadake selle pääle, et mul siit wähe paljas on: see ei ole midagi, see on palawiku pärast; juuksed kasvawad kohe.

Agafja. Mulle on see ükskoik, mis teil sääl ka olgu.

Shewakin. Minu näo karw, armuline preili...
kui ma musta fraki selga panen, on wal-
gem.

Agafja. Seda parem teile. Jumalaga! (Läheb ära).

11. etteaste.

Shewakin. (Üksi, räägib temale järele). Armuline preili, lubage, ütelge põhjus, mis pärast? Miks? Woi on minul mõni tõsine wiga, mis?.. Läks ära! Imelik lugu! Juba seitsmestekümnes kord juhtub see minuga ja ikka peaaegu ühtemoodi: paistab nii alguses kõik ilusasti olewat, aga kui asi arenema hakkab - waatad, üteldakse ei. (Käib mõttes tuba mööda). Ja... See on juba seitsmestekümnes mõrsja! Ja mis ta õige tahab? Mis talle siis, näituseks, nonda... mis ajast saadik... (Mõteldes) Tume, wäga tume! Kui kuidagi wiisi weel inetu oleks. (waatab ümber) Nagu näha, ei woi seda ütelda: kõik, jumalale tänu, loodus ei ole ülekohtu teinud. Ei saa aru! Minna õige koju ja laekast otsida? Sääli oliwad mul salmid, mille wastuüksigi ei jõua panna... Jumala eest noistus ei wõta! Esiotsa nagu läks... Nagu näha, tarwis aiste otsad koju poole pöördada. Aga kahju, tõesti kahju. (Läheb ära).

12. etteaste.

Podkoljossin ja Kotshkarew tulewad sisse ja waatawad mõlemad tagasi).

Kotshk. Ta ei pannud meid tähele. Kas nägid, missuguse pika ninaga wälja tuli?

Podkol. Kas siis temale ka niisamati ei üteldi nagu teistelegi?

Kotshk. Nagu noaga.

Podkol. (eneseaga rahul olles naeratades) Aga küll wõib piinlik olla, kui ei üteldakse.

Kotshk. Woi weel!

Podkol. Mina ei usu ikka eweel, et ta otsekohe ütleb nagu loeks ta mind kõikidest ette.

Kotshk. Mis - loeks ette! Tema on sinu pärast lihtsalt päris meelest ära. Niisugune armastus: missuguseid nimesid andis ilmaotsata, - nõnda lihtsalt keeb.

Podkol. (naeratab enesega rahul olles) Tõepoolest, naesterahwas, kui tahab, küll ütleb sonu! Eluilmasgi ei oskaks välja mõtelda: molukene, ritsikake, mustakene...

Kotshk. Mis need sõnad weel! Waat, kui naese ära wõtad, siis sa näed esimesel kahel kuul, missugused sõnad tulewad; lihtsalt wennas, noh, muud kui sulad.

Podkol. (naeratades). Kas tõesti?

Kotshk. Nagu auus inimene! Kuule, nüüd aga ruttu asja juurde. Seleta talle ja äwa oma süda silmapilk ja palu kätt.

Podkol. Aga kuidas siis silmapilk?

Kotshk. Tingimata silmapilk... sääl ta ongi ise.

13. etteaste.

Endised ja Agafja Tihonowna.

Kotshk. Ma toin teie ette sureliku, keda teie siin näete. Ei ole weel niisugust armu- wõrgus siplejat näinud, lihtsalt, hoidku jumal - ei soowi waenlastelegi...

Podkol. (teda müksates, tasa.) Noh, sina, wennas, liialdada küll.

Kotshk. (temale). Ei tee wiga, ei tee wiga! (Agafjale tasa). Olge julgem, tema on väga arglik, katsuge nii lõbus olla kui vähegi võimalik. Pilgutage nii kuidagi kulmusid, ehk lööge silmad maha ja tehke ta kurjategija korraga wagaks, ehk pistke talle kuidagi öla ette ja las ta lontrus wahib! - Ilma aegu ei ole te lühikeste käistega kleiti selga pannud; aga olgu, ka see on häa. (Kowasti) Noh, ma jätan teid lõbusasse seltskonda! Ma ainult silmapilguks teie söögituppa ja kööki: tarwis korraldada - kohe tuleb kokk, kelle käest õhtusöök on tellitud; wõib olla, on

wiinadgi ära toodud...Jällenägemiseni!
(Podkoljossinile). Julgemalt! Julgemalt!
(Läheb ära).

14. etteaste.

Podkoljossin ja Agafja Tihonowna.

Agafja. Palun lahkest istuda.

(Istuwad ja waikiwad).

Podkol. Teie armastate sõita, armuline prei-
li?

Agafja. Kuidas sõita?

Podkol. Suwel on maal väga kena lootsikuga
sõita.

Agafja. Ja, mõnikord käime tuttawatega wäljas.

Podkol. Missugune suwi saab olema - ei tea.

Agafja. Aga soowitaw oleks, et ta hää saaks.

(Mõlemad waikiwad).

Podkol. Missugust lille teie rohkem armastate,
armuline preili?

Agafja. Mis kangemini lõhnab - näälikest.

Podkol. Naesterahwastele sünniwad lilled väga.

Agafja. Ja, armas ajawiide. (waikus). Missuguses
kirikus teie minewal pühäl olite?

Podkol. Taewaminemise kirikus, aga nädala
eest oli Kaasani kirikus. Aga palwetada
on ükskoik missuguses kirikus. Teises on
ainult ilustused paremad. (Waikiwad. Pod-
koljossin põristab sõrmedega laua pääl).
warsti saab kadriiaia rahwapidu olema.

Agafja. Ja, wist kuu aja pärast.

Podkol. Ei ole kuudgi enam.

Agafja. Saab wist lobus pidu olema.

Podkol. Täna on kaheksas kuupäew- (loeb sõr-
mede pääl) üheksas, kümnes, üksteistkümnes,
kahekümne kahe päewa pärast.

Agafja. Mõtelge, kui wara!

Podkol. Ma tänast päewa ei arwagi. (Waikus).
Missugune julge rahwas on wenelased!

Agafja. Kuidas?

Podkol. Töömehed. Seisawad otse katuse harjal.
Ma läksin majast mööda, sääl krohwija kroh-
wib ja ei karda midagi.

Agafja. Ja. Kus kohal see oli?

Podkol. Tee ääres, kust mina igapäew departemangusse lähen. Mina lähen ju iga hommiku ametisse. (Waikus. Podkoljossin hakkab jälle sõrmedega laua pääle pörinata, wiimaks wotab kübara ja jätab ju malaga).

Agafja. Teie tahate juba?...

Podkol. Ja. Wabandage, et ma teile, wõib olla, igawaks läksin.

Agafja. Minge ikka! Just wastuoksa, ma pean niisuguse ajawiite eest tänulik olema.

Podkol. (naeratades). Aga minule paisteb toesti nõnda, et ma igawaks läksin.

Agafja. Ah, toesti ei!

Podkol. Noh, kui ei, siis lubage mind ka teine kord, mõnukord ohtuti...

Agafja. Wäga armas. (Kumardab. Podkoljossin läheb ära).

15. etteaste.

Agafja Tihonowna (üksi). Missugune wäärt inimene! Ma sain teda alles nüüd täiesti tundma, toesti, peab armastama hakkama: wiisakas ja mõistlik. Ja, tema sober ütles ennist õigesti, kahju ainult, et ta nii ruttu ära läks, ma oleksin teda weel kuulata tahtnud. Kui lõbus on temaga juttu ajada! Ja pääsi, see on hää, et ta sugugi tühja juttu ei aja! Ma tahtsin temale peaaegu ka paar sõna ütelda, aga, pean tunnistama, loin araks, süda hakkas nõnda peksma... Missugune tore inimene! Lähen, jutustan tädile. (Läheb ära)

16. etteaste.

16. etteaste.

Podkoljossin ja Kotshkarew tulewad sisse.

Kotshk. Aga mis pärast koju? Tühi lori! Mis pärast koju?

Podkol. Ja mis tarwis ma siis siia pean jääma? Ma ütlesin ju temale kõik ära, mis waja.

Kotshk. Siis puistasid talle oma südame wäl-
ja?

Podkol. Ja, see ainult weel, et südant wälja
ei puistanud.

Kotshk. Säh sulle janti! Mis-pärast siis ei
puistanud?

Podkol. Noh, kuidas sina siis tahad, ilma et
enne millestgi sõna oleks kõnelnud, äk-
ki sähwata: "Armuilne preili, lubage ma
wotan teid ära!"

Kotshk. Noh mis teie siis, missugust tühja
puru teie siis terwelt pool tundi aru-
tasite?

Podkol. Noh, meie kõnelesime kõigist ja, pean
tunnistama, ma olen wäga rahul: suure
lõbuga saatsin aja mööda.

Kotshk. Kuule nüüd, otsusta ise: kuna me
koik ära jõuame? Sest tunni aja pärast
on tarwis kirikusse sõita, laulatusele.

Podkol. Mis sa, kas hulluks oled läinud?
Täna laulatusele?...

Kotshk. Mispärast siis mitte?

Podkol. Täna laulatusele?

Kotshk. Sa ise andsid ju sõna, ütelsid, et kui
aga kosilased minema kihutatud - kohe
oled walmis abielusse astuma.

Podkol. Noh, mina ei wõta nüüd oma sõna ta-
gasi, ainult mitte kohe; vähemalt kuu
aega peab hinge tagasi tõmmata laskma.

Kotshk. Kuu aega!

Podkol. Ja muidugi.

Kotshk. Kas sa hulluks oled läinud wõi?

Podkol. Alla kuud ei saa.

Kotshk. Aga mina tellisin ju koka käest õhtu
söögi ära, sina puupakk! Noh, kuule, Iwan
Kusmitsh, ära punni wastu, kullakene, lase
nüüd ära laulatada.

Podkol. Halasta, wend, mis sa räägid? Kuidas
siis nüüd?

Kotshk. Iwan Kusmitsh! Noh, ma palun sind.
Kui sa enese pärast ei täha, siis minu pä-
rast vähemalt.

Podkol. Tõesti ei wõi.

Kotshk. Wõib küll, südamesõber, kõik wõib; noh

palun, ära edwista, kullakene!

Podkol. Tõesti, ei! Piinlik, täiesti piinlik.

Kotshk. Mis piinlik? Kas sulle seda ütles? Sina arwa ise, sa oled ju tark inimene; mina ei ütle sulle seda sellepärast, et sind meelitada, mitte sellepärast, et sina ekspeditor oled, aga ütlen lihtsalt armastuse pärast... Noh, saab juba, kullakene, tee otsus, waata mõistliku inimese silmaga.

Podkol. Ja kui wõimalik oleks, siis ma...

Kotshk. Iwan Kusmitsh! Kullakene, armsakene! Noh, kas tahad, ma heidan sinu ette põlwili?

Podkol. Ja mis pärast siis?...

Kotshk. (põlwili heites). Noh, näed, ma olengi põlwili! Noh, näed ise, palun sind. Eluaeg ei unusta sinu häätegu ära, ära aja wastu, kullakene!

Podkol. Noh, ei wõi, wennas, tõesti ei wõi.

Kotshk. (südametäiega üles tõustes) Siga!

Podkol. Ole nonda lahke, soima aga.

Kotshk. Rumal inimene! Ei ole veel kunagi niisugust olnud.

Podkol. Soima, soima.

Kotshk. Kelle jaoks ma muretsesin? Millepärast ma waewa nägin? Kõik sinu kasuks, narr. Mis mul siis? Ma jätan sind kohe siia paika, mis mul asja?

Podkol. Kes sind siis palus muretseda? Minu pärast, jäta.

Kotshk. Sina lähed ju mokka, sina ei saa ju ilma minuta midagi ära teha. Kui sind keegi paari ei pane, siis jääd sa ju eluaeg lolliks.

Podkol. Mis see sinusse puutub?

Kotshk. Sinu pärast muretsen, puupää.

Podkol. Ma ei taha sinu muretsemist.

Kotshk. Noh, siis kasi põrgusse!

Podkol. Noh, lähen ka.

Kotshk. Sinna sa kolbadgi!

Podkol. Mis siis, lähengi.

Kotshk. Mine, mine jaetsa säääl enesele kohe jala murrakssid. Hinge põhjast saadan.

sulle soowi, et sulle purjus woorimees
aisa otsaga korisse soidaks! Närts, aga
mitte ametnik! Wannun sulle, et meie wa-
hel nüüd kõik lõpetatud on, ja ära sa
mulle silmade alla tule!

Podkol. Ja ei tulegi. (Läheb ära).

Kotshk. Kasi kuradile, oma wana sõbra juurde!
(Teeb ukse lahti ja hüüab talle järele),
Tola!

17. etteaste.

Kotshkarew. (üksi, käib erutatult edasitagasi).

No kas on ilmas kunagi niisugust inimest
nähtud? Niisugune narr! Aga kui juba tõe
pääle wälja minna, siis olen mina ka hää.
No ütelge ometi, ma küsin teie kõikide
käest: noh, kas ma ei ole mitte molkus,
kas ma ei ole mitte rumal? Mille pärast
ma waewlen, karjun, kas wõi kurk kuiwaks?
Ütelge, mis on ta mulle? Sugulane wõi? Ja
mis olen mina temale - lapsehoidja, tädi,
amm, wader wõi? Mille kuradi pärast, mille
pärast, mille pärast muretsen ma tema eest,
ei wota enesele aega hingata, wõtku teda
wanakuri! Agalihtsalt tont teab mille pä-
rast! Mine küsi monikord inimese käest,
millepärast ta midagi teeb! Niisugune lur-
jus! Missugune wastik, alatu näolapp! Wõ-
taks õige sindrumalat elajat, ja annaks
sulle plöks ja plöks nina otsa, kõrwu möö-
da, suhu, wastu hambaid - igasse kohta!
(Südametäiega lööb mõne plaksu õhku) Wat
mis paha on: läks ära - tema ei kurda, te-
ma päält jookseb see nagu wesi ani se-
jast maha - wat seda ei kannata ära! Lä-
heb oma korterisse ja hakkab jälle piku-
tama ja piipu tombama. Missugune wastik
loom! On küll wastikuid nägusid olemas,
aga niisugust lihtsalt ei jaksa wälja
motelda; ei saa hullemat sellest näost
wälja luuletada, jumala eest! Aga ei, lä-
hen, toon ta lurjuse tagasi! (Jookseb ära).

18. etteaste.

Agafja Tihonow na, (tuleb sisse) Tõesti, küll peksab süda nonda, et seletada raske. Igal pool, kuhu ma aga pöoran, igalpool seisab ikka Iwan Kusmitsh. Nagu oigus, et saatuse eest ei saa kuidagi ära minna. Ennist tahtsin hoopis teise pääle motelda, aga mis ma ka ette wotan, - katsusin lõnga kerida, õmblesin käekotti, - aga Iwan Kusmitsh tüki b ikka kätte. (Waheaja järele). Ja nonda ootab mind siis wiimaks seisuse muutmine! Woetakse mind, wiiakse kirikusse... siis jäetakse meesterahwaga üksi - uh! Wärin käib läbi. Jumalaga minu enidine tütarlapsepõli! (Nutab). Niipalju aastaid saatsin rahus mööda... Elasin, elasin, aga nüüd tuleb mehele minna! Kui palju muresid juba: lapsed, poisikesed, riiukuked, ja siis tulewad ka tüdrukukesed, kaswawad suureks - pane neid mehele. On weel hää, kui häädele mees-tele lähewad, aga kui joodikutele saawad ehk niisugustele, saawad kes walmis on tänapäew kõik kaardi pääle panema, mis tal on! (Hakkab wähehaawal jälle nutma) Ei saanud ma tüdruku põlwe maitsedagi, kahtekümmend seitset aastatgi ei olnud tüdruk... (Häält muutes). Mis see Iwan Kusmitsh nii akua wiiwitab?

19. etteaste.

Agafja Tihonowna ja Podkoljossin (keda Kotshkarew käsitsi näitelawale toukab).
Podkol. (kogeldes). Ma tulin, armuline preili teile ühte asja seletama... aga ma tahaksin ainult, enne teada, kas see teile mitte imelik^u saa paistma?
Agafja. (silmi maha lüües). Mis see siis on?
Podkol. Ei, armuline preili, teie ütelge ette ära: kas see teile mitte imelik ei paistata?
Agafja. (nagu enne) Ei wõi teada, mis see on.
Podkol. Aga tunnistage: toepooldest teile saab see imelik paistma, mis ma teile ütlen?

Agafja. Wabandage, kuidas see wõimalik on, et imelik oleks. Teie poolt on kõik armas kuulda.

Podkol. Aga esda ei ole teie weel kunagi kuulnud. (Agafja Tihonowna lööb weel robkem silmad maha; sel ajal tuleb Kotshkarew tasakesi sisse ja jääb Podkoljossini selja taga seisma.) See on nimelt... Aga ma ütlen seda teile kunagi pärast.

Agafja. Aga mis see siis on?

Podkol. See on... ma tahtsin, pean tunnistama, teile nüüd seletada, aga ikka weel nagu kahtlen.

Kotshk. (enesele, käsa kokku lüües). Issand jumal, mis inimene see on! See on lihtsalt wana naese tohlak, aga mitte inime ne, inimese pilge, satire inimese pihta.

Agafja. Mispärast teie siis kahtlete?

Podkol. Ikka nagu tuleb kahtlus.

Kotshk. (kõwasti). Kui rumal see on, kui rumal. Armuline preili, teie näete, ta palub teie kätt, tahab ütelda, et ta ilma teieta elada ei wõi, ülepää olla. Küsib ainult, kas teie nouus olete teda õnnelikuks tegema?

Podkol. (peaaegu ehmatades, tõukab teda, ruttu) Luba, mis sa!

Kotshk. Kuidas on siis, armuline preili, kas teie olete nouus sellele surelikule õnne anda?

Agafja. Ma ei julge kuidagi mõtelda, et mina õnn oleksin... aga siiski, ma olen nouus.

Kotshk. Loomulikult, loomulikult, nõnda oleks juba ammu waja olnud. Andke oma käed!

Podkol. Kohe. (tahab temale midagi kõrwa sisse ütelda; Kotshkarew näitab talle rusikat ja kortsutab kulmusid; ta annab käe).

Kotshk. (käsa ühendades). Noh, jumal õnnistagu teid! Olen nouus ja kiidan teie ühendust hääks. Abielu, see on niisugune asi... See ei ole mitte nõndamoodi, nagu wõtad woormehe ja sõidad kuhugi; see on hoopis teist laadi kohustus, see kohustus... Nüüd ei ole mul aega, aga pärast jutustan ma sulle, mis

kohustus see on. Noh, Iwan Kusmitsh, suule oma mõrsjad. Sa võid seda nüüd teha sa pead seda nüüd tegema. (Agafja Tihoowna lööb silmad maha) Pole wiga, pole wiga, armuline preili, see peab nonda olema; las ta suudleb!

Podkol. Ei, armuline preili, lubage, nüüd juba lubage. (Suudleb teda ja wõtab käest kinni). Missugune ilus käekene! Mispärast teil, armuline preili, nii ilus käekene on? ... Lubage armuline preili, ma tahan, et kohe laulatus oleks, tingimata kohe.

Agafja. Kuidas kohe? See on wast liiga rututu.

Podkol. Kuuldagi ei taha! Tahan weel rutemini, et silmapilk laulatus oleks!

Kotshk. Brawo! Tubli! Auus inimene! Ma pean tunnistama, ma ootasin sinu poolt ikka tulewikus palju. Teie, armuline preili, toepoollest ruuake nüüd riidesse panema: mina saatsin õigust ütelda, juba tolle järele ja kutsusin wooraid; nad sõitsiwad kõik nüüd otsekohe kirikusse. Teil on ju pulmaulikond walmis, ma tean.

Agafja. Kuidas siis, ammu walmis. Ma olen ühe minutiga riides.

20. etteaste.

Kotshkarew ja Podkoljossin.

Podkol. Noh, wennas, tänan! Nüüd näen ma sinu häätegu. Oma isa ei oleks minu jaoks seda teinud, mis sina. Näen, et sa sõpruse pärast tegid. Aituma, wennas, eluaeg saan sinu häätegu mäletama. (Liigutatult) Tulewal kewadel lähen tingimata sinu isa hauda vaatama.

Kotshk. Mitte midagi, wennas, ma olen ise rõõmus. Noh, tule siia, ma suudlen sind, (Suudleb teda ühe pose pääle, siis teise pääle). Andku jumal, et sa onnelikult elaksid, (suudlewat üksteist) rahu ja külluses; lapsi saaksite terve huniku...

Podkol. Tänan, wennas! Just nüüd alles wiimaks

sain ma tunda, mis elu on; nüüd awanes minu ees hoopis teine ilm. Nüüd ma alles näen, et see kõik liigub, elab, tunneb, nõnda nagu aurab, kuidagi nõnda, ei tea isegi mis sünnib. Aga enne ei näinud ma midagi sellest, ei saanud aru, see on, lihtsalt olin ilma ühegi teadmisetä inime, ei arutanud, ei tunginud sügawale ja elasin nagu iga teine inimene elab.

Kotshk. Olen roomus, olen rõõmus! Nüüd ma lähen, waatan ainult, kuidas laud on kaetud: minuti pärast olen tagasi. (kõrwale) Aga parem on siiski müts igaks juhtumiseks ära peita. (Wotab ja wiib tema mütsi ühes ära).

21. etteaste.

Podkoljossin (üksi), Toepoollest, mis ma olin siinamaani? Kas ma sain elu tähtsusest aru? Ei saanud aru, mitte millestgi ei saanud aru. Noh, mis oli minu poisimehe põli? Mis ma wäärt olin, mis ma tegin? Elasin, elasin, teenisin, käisin departemangusse, sõin lõunat, magasin, - ühe sõnaga, olin ilmas kõige tühisem ja harilikum inimene. Ainult nüüd näed kui rumalad kõik on, kes mitte naist ei wõta; aga kui õige waadata, missugune hulk inimesi elab niisuguses pimeduses. Kui ma kusgil kuningas oleksin, ma annaksin kõigile käsu abielusse astuda, et mul riigis ühtegi poissmeest ei oleks. Tõesti, kui mõtled mõne minuti pärast - ja juba saad naesemees olema! Akki maitsed õnne, mis ainult muinasjuttudes olemas, mida lihtsalt seletadagi ei saa, ja ei leia sõnugi, et seletada. (Wäikse waheaja järele). Siiski, räägi, mis tahad, aga ikka nagu hirmus, kui hästi järele mõtled. Terweks eluksajaks, olgu mis on, ennast siduda ja pärast juba ei ole ühtegi wabandust, ega kahetsust, mitte midagi, mitte midagi, - kõik lõpetatud, kõik tehtud. Nüüdgi juba ei saa kuidagi enam taganeda: minuti pärast laula-

tusele; ei saa äragi minna - säääl on ju-
ba töld ja kõik walms. Aga kas tõesti
ära minna ei saa? Wõi weel loomulikult
ei saa: säääl ukste pääl ja igalpool sei-
sawad inimesed; noh, küsiwad: mispärast?
Ei wõi, ei! Aga aken on lahti; mis, kui
läbi akna? Ei, ei wõi; kuidas siis, see
on wiisakuseta, ja aken on kõrgel. (Läheb
akna juurde) Noh, ei olegi nii kõrge, ainult
wundament ja seegi on madal. No ei, kuidas,
mul ei ole ju kübaratgi. Kuidas siis il-
ma kübarata? Piinlik! Aga kas siis ometi
ilma kübarata ei wõi? Aga mis, kui katsu-
da - a? Katsuda õige? (Astub akna pääle
ja ütleb). Issand õnnista! (Hüppab uulit-
sale; näitelawa taga ägab ja hoigab.)
Oh! Küll on aga kõrge! Hei, woorimees!

Woorimehe hääl. Kas ette sõita?

Podkol.hääl. Kanali uulitsasse, Semjoni sil-
la kõrwal.

Woorimehe hääl. Kümme kopikat, kõigest.

Podkol.hääl. Olgu! Las käia! (Troska ärasõti-
mist on kuulda).

22. etteaste.

Agafja Tihonowna. (tuleb laulatuseülikonnas
sisse aralt ja pää norus). Isegi ei tea,
mis minuga on! Jälle hakkab häbi ja wä-
risen. Ah! kui teda ainult minutiksgi
selajal toas ei oleks, kui ta millegi pä-
rast wälja läheks! (Waatab aralt ümber).
Ja kus ta siis on? Kedagi ei ole. Kuhu
ta siis on läinud? (teeb eeskoja ukse
lahti ja räägib sinna). Fekla, kuhu Iwan
Kusmitsh läks?

Fekla hääl. Ta on ju säääl.

Agafja. Kus säääl?

Fekla. (tuleb sisse). Ta istus ju siin toas

Agafja. Teda ei ole, näed.

Fekla. Noh, ja toast ta ka wälja ei läinud, -
mina istusin eeskojas.

Agafja. Ja kus ta siis on?

Fekla. Mina juba ei tea, kus, kas ta ei läi-
nud wast teiselt poolt, tagatrepist, wõi

istub Arina Pantelewna toas?
Agafja. Tädike! Tädike!

23. etteaste.

Endised ja Arina Panteleimonowna.

Arina. (ehetes) Mis on?

Agafja. Kas Iwan Kusmitsh teie juures on?

Arina. Ei, ta peab siin olema; minu juures ta ei käinud.

Fekla. Noh, ja eeskojas ka ei olnud, sest minna istusin säääl.

Agafja. Noh, ja siin teda ka ei ole, teie näete.

24. etteaste.

Endised ja Kotshkarew.

Kotshk. Mis on?

Agafja. Iwan Kusmitshi ei ole.

Kotshk. Kuidas ei ole? Ära läinud?

Agafja. Ei, ei ole ära läinud ka.

Kotshk. Kuidas? Ei ole - ja ei ole ära läinud?

Fekla. Kuhu ta küll kaduda wõis, ei saa minna otsa ega aru. Kõik aeg istusin ma eeskojas ja ei liikunud paigastgi.

Arina. Noh, tagatrepist ei wõinud ta kuidagi minna.

Kotshk. Kuidas siis, tont wõtku? Ilma toast wälja minemata ei wõinud ta ka kuidagi ära kaduda. Kui ta mitte ennast ära ei peitnud?... Iwan Kusmitsh, kus sa oled? Ära tembuta, saab juba, tule rüttu wälja! (Waa-
tab kapi taha, waatab ka möödaminnes töö-
lilde alla). Arusaamata! Aga ei, ta ei wõinud ära minna, kuidagi wiisi ei wõinud ära minna; ta on siin, selles toas on ka müts, ma panin ta meelega sinna.

Arina. Kui õige tüdrukukese käest küsida, tema seisis kõik aeg uulitsal, kas tema wast kuidagi ei tea... Dunähka! Dunähka!

25. etteaste.

Endised ja Dunähka.

Arina. Kas sina ei näinud kuhu Iwan Kusmitsh jäi?

Dunäshka. Nemad hüppasiwad läbi akna wälja.
(Agafja Pihonowna kiljatab käsa kokku lüües).

Kõik kolm. Läbi akna?

Dunäshka. Ja, ja kui wälja hüppasiwad, wõtsiwad woorimehe ja sõitsiwad minema.

Arina. Kas sa tõtt kõneled?

Kotshk. Waletad, ei wõi olla!

Dunäshka. Jumala eest, hüppasiwad wälja! Ka wurtsipoodimees nägi. Telligiwad kümne kopika eest woorimehe ja sõitsiwad ära.

Arina. (Kotshkarëwi kallale tungides). Mis, paikene, kas tembu pärast tulite, mis? Kas naerda tahtsite meie üle? Kas meie teile häbistada oleme, mis? Mina elan kuuendat kümnet, aga niisugust häbi ei ole weel ära elanud. Selle eest, paikene, sülgan ma teile näkku, kui te auus inimene olete. Terwe ilma ees tüdrukule häbi teha! Mina olen lihtne naesterahwas, ja ei tee seda, aga tema päälegi mõisnik! Nagu näha, jatkub teil ainult jõleduste ja kelmuste pääle mõisniku auu! (Läheb südameotäiega ära ja wiib ka mõrsja ära, Kotshkarëw seisab kui puuga pähe löödud).

Fekla. Mis? Aa, wat tema on see, kes mõistab asja joonde ajada! Ilma kosjamoorita oskab pulma walmistada! Minul on küll niisugused ja seesugused kosilased, näpitud ja igasugused, aga niisuguseid, kes läbi aknate karglewad, niisuguseid ei ole, palun andeks.

Kotshk. See on lora, see ei ole mitte nõnda; ma jooksen tema juurde, ma toon ta tagasi! (Läheb ära).

Fekla. Jah, mina, too tagasi! Kosja asja ei tea wõi? Olgu weel kui uksest wälja oleks jooksnud - teine asi, aga kui kosilane aknast wälja kargas - siis lihtsalt ole terwe!

L ô p p .

